

מן תוקף אש; ומחשב כמה זרע יש בהן. דתרומה נטלת במחשבה ובלמוד הדעה: וא"צ להפריש את העין. והט"פ טעם עלו ופריו שון: ואם הפריש. קודם כתיבה אינו יכול לכתוש ולהפריש מן הזרע ויטאר העין לנעמו דכיון שקרא עליו שם תרומה נרדף ליתנו לכהן:

ז שכבשן עם זיתו תרומה. דרך זיתים לכבשן בזים ובמלח וכשזיתו חולין פלוטין דהיינו כחוסים או מרוסקים בולעני מויתי תרומה אף אם זיתו תרומה הם שלימים. ואף אם כבשן בזים שכבשן בהן זיתו תרומה אסור: אבל שלימי חולין. כשזיתו חולין פלוטין אף אם כבשן עם זיתו [תרומה] פלוטין אף בולעני מין: ק"ך גרב. חבית: כל גרב שהוא בחזיק אסורים. אם נכבש דג טמא עם הרבה דגים טהורים בחזק חבית והחבית מחזיק אסורים. ויש מלמד דג טמא משקל עשר זוים של יהודה. שם חמש סלעים של גליל וכל השאר צ"ח

כותש (ד) ומחשב כמה זרע יש בהם (ה) ומפריש את הזרע. ואינו צריך להפריש את העין. אם הפריש (ו) לא יאמר אכתיש ואפול את העין. ואתן את הזרע. אלא נותן העין עם הזרע (ז): ז זיתו חולין שכבשן (ח) עם זיתו תרומה. פצועי (ט) חולין עם פצועי תרומה. פצועי חולין עם שלימי תרומה. או במי תרומה (י) אסור. אבל שלימי חולין עם פצועי תרומה מותר (יא): ק"ך דג טמא שכבשו עם דג טהור. כל גרב (ב) שהוא מחזיק אסורים

והנחתן וביעורן שזו: ז נותן העין עם הזרע. פי' הר"ב דכיון דקרא עליו שם תרומה נרדף ליתנו לכהן. ומ"מ אין בו קדושת תרומה כדחנן לעיל דענו של תלתן בתרומה אע"פ שנתן טעם שרי ועל כרחק שקרא עליו שם תרומה דאי לא קרא עליו שם פשיטא ומאי קמ"ל. והרמב"ם מפרש מהני בתרומה מעשר והכי מסיק בפ"ק דבילה ופסקה בפ"ג מה' תרומה לענין תבואה שקדם בן לוי ולקח המעשרות שבבלים דקסמין ליה לדוש ולורות ואם הפריש תרומה מעשר שבליים קובסין אורחו לכתוש וליתן התבן. והא דרזי דתבן אין לו שום קדושת תרומה. ועיין במשנה ה' פ"ד דמעשרות: ז פצועי חולין עם פצועי תרומה. לי' הר"ש אותן זיתו חולין שכבשן עם זיתו תרומה

אם חז"ן. כותש גזיתו היו כותש. את הזרע דגים מן הזרע וגיטתו על הזרע. ואינו צריך להפריש גזיתו ואינו כפריש. את העין דגים מן העין וגיטתו על העין. נותן העין גיטתו נותן את העין. ק"ך כל גרב דגים וכל גרב דגים ביטול.

מלאכת שלמה

שמינו בפ"י דמס' תרומות דג טמא שכבשו עם דג טהור אסור וכו' ומחלק עלה בירוש' בין כבשו זה עם זה לכבשו זה אחר זה ודוקא זה אחר זה אסור וקאיא לך דהא קו"ל לכבוש הרי הוא כמבושל ומבושל אין חילוק בין ב"ב"ל לזה אחר' עוד קאיא לך הריא דלעיל מינה דזיתו חולין שכבשן עם זיתו תרומה פלוגי חולין עם פלוגי תרומה אסור אבל שלימי חולין עם פלוגי תרומה מותר ואילו כמבושל אין חילוק בין פלוגי לשלימי עוד קאיא לך כיון דמירי מותר טמא וטהור תפל כדאי' בירוש' למ"ל כבשן לא כבשן נמי ליתסר יודע לך כי גלשה המה נפלו מרבינו שמשון משנ"ץ בפ"י משנת זרעים שלו וז"ל וזירוש' תני ר' יהודה בן פוי דברדליין דג טהור תפל שכבשו עם דג טמא מליח אסור תני ר' חייא מדרוח ומתא א"ר מנא מ"ד מותר כשכבשן שניהם כאחת מ"ד אסור שכבשן זה אחר זה תדע לך שהוא כך דתנינן או במי תרומה אסור ולאו שכבשן זה אחר' כלומר דמי תרומה קרוי מיקום שכבשו בו זיתו בתרומה ודבר תימה הוא דקו"ל בפ"י כל הבשר כבוש הרי הוא כמבושל ומבושל אין חילוק בין ב"ב"ל ובין לזחלתי' וכו' עד ועוד קאיא מהני' לעיל דמשמע שלימי חולין לא בלעי וכמבושל אין חילוק בין שלימי לפלוגי וה"ל כבשושם ועוד כיון דמירי בטמא מליח וטהור תפל למה לי כבשן בלא כבשן נמי ליתסר כדקו"ל בפ"י כל הבשר. מיהו בזה ו"ל משום דאינו אלא כרותח דלני ולקמן אמתני' דהגביס סמא'ם שכבשן גרבי' בירוש' א"ר יוחנן לית נכבשין אלא נשלקין לכבוש הרי הוא כרותח משמע דלכילת מהני' קאיין כל הוכח דתנין כבוש תיבא אסורא ותיבא נשלקין דשלקן פחות מבושל אע"פ דקטן סוף בהמה המקשה עור תמור נשלקין לאו משום דלין מתרקב בניבול דלדרבה הבשול טפי משליקה ומתרקב יותר ומיחו פרק כל הבשר משמע כהדיא לשליקה טפי מבושל בני כבד אוסרת ואינה נאסרת לפלוגי עלה ר"י בנו של ריב"ז וכו' שליקה אוסרת ונאסרת עכ"ל ר' שמשון משנ"ץ ואם כי תירוצו נראה בדוקא מי אשר יבא אחר המלך בשכבד נתפרסם בכל התלמוד מעשה

ז זיתו חולין. מ"י טמא שם פ"י: ק"ך דג טמא. מ"י טמא פסלי' המלכות אסורות ה"ל טוב חזוין טמ:

ראשון לציון

פ"י משנה ה' חזוין דג טמא שכבשו עם ז' ז"ל הר"ש שכבשו עם דג טהור משנה חסרה דלא פירש אם מותר אם אסור וכו' ופי' עוד במ"ד דתן וכל גרב טהור מחזיק כו' השאלה לא מירי בלאסור נתינת טעם דשעורו בששים אלא כדג טמא שמעברת עם דגים טהורים דמיתסרו כוליה משום דכתיב לא כטלה אלא כשיעור כזה ע"כ. וז"ל בעלי אגונות דמיתו טמא שמדרכת בדבר אחר ואין בה לא אסור ולא היתר והיא משנה זו דתוספות וכן נמלחה ברייתא פ"ק וביבמות ז. חסר השדרה שמשקן כדכתיב דכתיב וז"ל חסר ולא כהנה: קרשה ולא כהנה:

חזושי מבריה

פ"י מ"י חזושי מבריה נותן העין עם הזרע פי' הר"ב כו' ועל כרחק כשקרא עליו של תרומה כו' עכ"ל. ולי נראה דבפשיטא דתוס' מירי שקרא שם תרומה דקאמר

תוס' אנשי שם

ק"ב ד"ב ד"ה כל גרב כו' והסתייג מחזיק אסורים. א"כ. ר"ל מחזיק אסורים מלמד מלמד כדג כמלואו דאי מחזיק אסורים מחזיק הוא בין הכל בין איך ודג עמו א"כ כשם כדג הדג טמא לגבי משקל עשרה וזו היא יותר הרבה מאל' מחזיקים בכל האור. אבל ז"ע כיון שהוא מפרש דכל גרב קאי אדג טמא שכבשו עם דג טהור כתיב' א"כ כבשן כו' בתוך חבית. א"כ איך יודע לשער כמה יש מירי הקמח לגבי. ודאי מ' פסחים' לר"מ שר"י סוף בעשיות שבי' וז"ל שאם מחזיק הכלי שכבשן בו פסחים וכל הדג שיש בו טהור ויש בו מדג טמא משקל עשרה וזו מווי' אין יהודה שם ה' סלעים בגליל שצ"ח אסור ואם הוא פחות הוא מותר עכ"ל. הרי' שם' טמא עמו וזוהי מושב שלא נשקף לדחוקי ולפרש מ"ס א"כ ש' בו משקל כו' דג טמא. שר"י ז"ל דג אלא קאי אדג טמא כבשן. ולפי' ודאי מ"ס הר"מ שאם מחזיק הכלי שכבשן בו פסחים ד"ל פסחים מדג עמו לגבי המלך. ועפ"י א"כ דמשפין דכיון שדג הטמא אי' מתקדש' בכל הדג. ה"ס שהי' מהדג הטמא אי' מתקדש' בכל המלך. א"ך מ"מ ז"ע דהא בתוך המלך יש ג"כ מלך והכלין וי"ל להשקף אלא דג הטמא נכבש צ"ח דג

יבין תפארת ישראל יבין

העין אסור בהנאה וטעמו שריפה: (בד) אבשטאשען. ור"ל דרשאי לכתוש הזרע משהרביטיון כדי להפריש מהזרע לגבי: (בד) דת"ג נתנה בלמוד: (כו) קודם כתיבה: (כו) מדקרא עליו שם תרומה וטעם עלו ופרישו שיה.

משנה פ"א ופיו שזו: וא"צ להפריש את הזרע. ולפי' שיש טעם בעלו אינו ראוי למאכל בעינו אלא ליתן טעמו בקדרה וכל שאינו חובל פסור מתעשרת ואפי' אונס פ"י הדחה פסור כמ"ס הר"ב ריש תס' מעשרות: נותן העין עם הזרע. ובכח חו"ש דמ"ל אין בו קדושת תרומה וכו' ע"ש ונראה דהא דלנין ליתנו לכהן שאם הכהן מחזיקין אסורין לזרים כמו נדשני פירות דפ"א מ"ה: ז פצועי חולין. אע"פ דכבד אשמועי' חילוק אין בין פצועי לשלם כ"פ גבי כלל אם שלם מותר ואם חטטו כ"ל' ומתוך דיינו פלוגי. אלא דלעיל מירי' שנתן הכלל לתוך דג הטמא כבד ואשמועי' דיש חילוק בין פצועי משעלות לשאר כל החכשיל. שעדשים שמתבשלו טפדות ואין נולשות והלכה אם הכלל שלם מותר הכל פסול אינו בולט כשהוא אסור וכעדשים טפדות ג"כ. ועלה אחר' אם חטטו בגלל הרי הוא בולט ומתעשרין

תרומות בצל פרקי

דג ספס ציר - חולין 55
פ"ג ספס כ"ג: ר' יהודה.
קוב"ס כטות 197

תוספות חדשים

משנה ח [במשנה] ציר
אכור ונתח
פסק דני דגים טמאים כגון
בשמים ע' בש"ס פ"ג
ס"ק ח' וכו' כג"ס פ"ג
ז"ח פ"ג ט'
(ממאורס"ח ז"ל):

חדושי מהרי"ח

דקאמר החם הלחן וכו'
ואם יש בורע אבל לא
בעץ ע"כ כשפ"ח הלחן
מחורב עם העץ דתפ"ח
העץ להוריה היה קרא
עצי הלחן הורע בפני
עמדה וכו' קרא וע הלחן
וא"כ כשהיה תרומה הא
הרין במחורב אינו יכול
לומר אכורש ואמלו העץ
ואכו רביעי ע"י אירי
שיעשה שלא ברין אלא
ע"כ שקרא על הכל שם
התרומה רש"א בן
קדשת תרומה בעץ וק"ל

תוס' אנשי שם

הקמא. ולווי דהסתיפא
היה ל"ל דנחמא בן הוא
ורק כשיל דהסתיפא המנה
והכלניו שבי כש"א כגד
טמא משקל עשרה זוז.
והיינו דנחמא און השיעור
בנחמ"ס לת"ק וקנ"ג ל"ג
דמה טעם י' לשיעור
הללו. אלא דהשיעור לת"ק
הוא הלחן. ול"ג בנחמ"ס
וקס ליה לנכנן דשיעור
המנה והכלניו הוא חק' א'
מכ"ס מהרי"ח. וא"כ כש"א
הוא למשל חק' חלקים י' בו
מ' חלקים מנה והכלניו הוא
חק' א' מכ"ס ובשאר חק"ס
מהרי"ח חק' א' חק' א'
הוא כשפ"ח הוא א' חק' א'
ואכור. אלא אם הוא פתח
מה מותר כיון שיש חק'
לנעול. וכן ל"ג דכ"ל
רביעיטה שהוא כ' פעמים
עשרים זוז שהוא המשה חק'
חק' א' שהוא חק' א' מנחמ"ס
במקום. והשומר לגבי הוא
מ"ס חולין ד' ל"ג: שהרי
זיר שיעור קרוב למנחמ"ס
ול"ג הוא מנחמ"ס דהקדוק
וא"ע. אלא חק' מנחמ"ס
כ"ס ב"ל חק' א' וק"ל י"א
ט' ש"י ג"כ כ"ס אלא לא
העיר מן הכשרה שיש
לכשריה ל"ג ר"ח. וע"כ
שנ"ל דע"כ ר' יוסי דכ"ל
דיחן דחן זיר חק' א' כמו
שהוא חק' א' טיבול שחלוק
בו יש לגרש ג"כ מה שטבול
בו וכו' דהסתיפא דמלוא יסיה
הוא והמטבול בו שיה
פעמים כמו הניו בעמון
והלך הול' כ"ס ז"ל ואם
ש"י

משנה ראשונה

פירש לשמחו מ"ס דל'
יוסי דלמח במ"ל. וגם
דחק הכנה בפ"י ירוש'
ולכן כתב הכה ר"ח
פ"ג מנחמ"ס שהשיק
כפי הר"ב:

תרומה [ועיין במשנה י'] ח' אם יש בו משקל עשרה זוז וכו'. פירש
ה"כ שהוא אחד מתק"ס. וצירושלמי מפרש כיצד סאה עבדה
כ"ד גוים. ולגו ב' ליטרא. וליטרא מאה זוז. מנאל דסאחים עוליס
לז"ו מאות זוז. וז' מאות הם י' פעמים ט' מאות. ות"ד [הס]
עשרה פעמים ס' אלמא איכא ל' זוזי
י' פעמים התק"ס נמלא כל [עשרה] זוז
אחד מתק"ס: [עשרה] חמש סלעים
בגליל. שמשקל יאודה ככד כפלים משל
גליל כדתנן בסוף פ"ה דתשובות. נמלא

י' זוז ביהודה הם כ' זוז בגליל. והם חמש סלעים ד' זוז הסלע: רביעיות לסאחים. פי' הר"ב שהוא קרוב למנחמ"ס וז"ל רש"י בפ' גיד הנשה דל"ט
ע"כ סאחים הוון מלחן רביעיות נכי חמני. קב ד' לוגין ולגו ד' רביעיות. ט' לקב וסאה ו' קבין לג' קבין מ"ח רביעיות. וכן ד' זמינן. [ומ"ה הר"ב

מלאכת שלמה

מעשה תקפו ונצורוהו הלא הם נחוצים על ספר דברי התורה אשר יסד עכ"ל
ז"ל. ופי' הר"ב שלמה שיריליו ז"ל ומשנה הסרה ללא פירשה אם מותר אם
אכור דהא הוי בבא מושכת עד בגליל ודקתני דג טמא זירו אכור היינו בבא
אחריתי פלניו בה ר' יהודה ור' יוסי. ובידוע' תני ר' יהודה בן פזי דג
טמא עפל שכבשו עם דג טמא מליה אכור תני רבי חייה מדיחו ומותר. וגם
בספר הליכות עולם בשם ספר כריתות כתב שפירוש' הוא שחלוקו בפירוש' אכל
המשה לא פירשה בה לא איסור ולא היתר ע"כ בקי"ל ועי' עוד במ"ס נוסף
מתני': עשרה זין גרסי'. ולא גרסי' זוז. הראב"ד ז"ל בת"כ. והיון משקל
ידוע הוא אל"ס מענין פירש' ואח"כ. וכן הוא הטעם של הגרסא רפ"ה
דחוספתא לתרומות. גם ה"ר יהוסף ז"ל כתב שכן מנאל בכל הספרים זין: גם
כתב דיש ספרים דל"ג אם יש אלא ויש. וכתב הר"ם שיריליו ז"ל וא"ת דגרסי
עשרה זוז והכל עולה לפעם אחד לעשרה זוז הם שני סלעים וחצי דהרי הוון
הוא דינר והוון חמש סלעים בגליל דמשקל של יהודה הוי כפלים כשל גליל כדאמר'
בכחוצות בפ' אט"פ ע"כ. וה"ג בנמ"ס בפ' יש כבור דף מ"ח בנמרות כחיצת
יד לענין חמש סלעים של בן דלחיים עשרה זין שהם עשרה זוזים קתני החם
בברייתא ר' יהודה אומר האחיין שחלקו אם יש עשרה זין ליה ועשרה זין ליה
חיובין ואם לאו פטורים פי' ואם לאו דבין הכל ליהא חמש סלעים מעובין אריבם
עבורין דחמש זוז חצי חמש ע"כ. וממה שפי' שם בת"כ הראב"ד ז"ל משמע
דמושך הרין הראשון ולא איסור וכו' ומשך הלשון כן. דג טמא שכבשו
נמי איירי וכתב נמי דר' יהודה לא פליג ומשך הלשון כן. דג טמא שכבשו
עם דג טמא כל גרב שמהויק סאחים אם יש בו משקל עשרה זין ביהודה
שהן חמש סלעים בגליל דג טמא זירו אכור. ר' יהודה אומר וכו'. וקשה
לפירשו ז"ל דהא בחולין פ' גיד הנשה דף ז"ט אר"י ב"ה אל כל השיעורין שזין
שהרי זיר שיעור קרוב למנחמ"ס דתנן דג טמא זירו אכור וכו'. ואם איתא
הכי אחרתיו מהתם לשהן דלח"ק עולה החשבון לחתק"ס ובר' יהודה פירשו
דג מיידי ועוד דצירוש' מ"ס דלח"ק עולה החשבון לחתק"ס ובר' יהודה פירשו
שהוא קרוב למנחמ"ס וא"כ כיצד אפשר לפרש דר' יהודה לא פליג וכן הכריח
הר"ם שיריליו ז"ל מנח קשיות אלו גם מנח קשיות אחרות שהקשה עוד לפי'
הראב"ד ז"ל והניח ראיה לדבריו מן החוספתא. ואי קי"ל דג טמא אפי'
באלף ליטרא דהא קי"ל צרייה לא בטלה תירך הוא ז"ל ח"ל ונראה בעיני
דבא חמ סכר דשני צרייה טמאה דמיס. מן צרייה טמאה דיבשה. דצרייה
טמאה דמיס הותרה ממלכה דהא בריות דכלים או צבורות שיהיו ומעורות אט"ג
לית בהו כפסיר וקסקת שרו וכיון דהותרה ממלכה קילא ועוד דנכבד מטמא
דחוי לאכילה דהיינו מיס ומש"ה אפשרך קרא דשקן יסו לאכור עירוביהן
דכיון דהותר ממלכה ה"ל נחטבו ואינס נכרין שרו קמ"ל והיינו טעמא דחק"ל
בה דבגן בתתק"ס אלא גיד הנשה חזיב צרייה ולא בטיל משום דלא הותר
מכלל דלפ"י בעולה איכא מ"ד דחולנו לתפוח ומ"ס חמ"ס חמ"ס זיה וצירוש' גרסי'
אח"כ ר' בון אכור בעכבדא שנתערב ע"כ דמיס טמא ע"כ דמיס טמא ע"כ דמיס
באלף ואשתכן הוראה לאכור כדא"כ בפ"ק דתשובות ע"כ רש"י הלך אלא ששון
צרייה טמאה דמיס לצרייה טמאה דיבשה וכן דעת הרמב"ם ז"ל לפסוק כר' בון
ולא פסק' הטענה הו' בהלכותיו עכ"ל ז"ל. ועיין בס' קרבן אהרן פרשת שמעי

זיר דג טמא שנמלא זיר של דג טמא אחד מחשע מנאות וסאים של
דג טמא אכור. ואם היה הזיר של דג טמא פחות מכן מותר:
רבי יהודה אומר רביעיות למנחמ"ס. כשיהיה רביעיות לגו של זיר
טמא בתוך סאחים של טמא אכור הכל. פחות מכן מותר.
ושיעור זה הוא קרוב למנחמ"ס.
אם יש בו י' משקל עשרה זוז ביהודה שהן
חמש סלעים בגליל (ה) דג טמא (ה). צירו
אכור (ה). ר' יהודה אומר רביעיות (ה) בסאחים (ה)
הוא ואין איסורו אלא מדרבנן לך
ורבי

י' זוז ביהודה הם כ' זוז בגליל. והם חמש סלעים ד' זוז הסלע: רביעיות לסאחים. פי' הר"ב שהוא קרוב למנחמ"ס וז"ל רש"י בפ' גיד הנשה דל"ט
ע"כ סאחים הוון מלחן רביעיות נכי חמני. קב ד' לוגין ולגו ד' רביעיות. ט' לקב וסאה ו' קבין לג' קבין מ"ח רביעיות. וכן ד' זמינן. [ומ"ה הר"ב

מלאכת שלמה

סוף פרשה ג' וצהר"ן ז"ל פ' גיד הנשה דף תש"ד. ומשכן תתק"ס מפרש
צירוש' דסאה עבדה כ"ד לוגין ולגוה עבד התתין ליטריין וליטרא עבדה ק'
זימין. ופי' הר"ם ז"ל מנאל דסאחים כו' [כמ"ס בתי"ט]. אלא רש"י ז"ל פי'
כפ' בכל מערבין דף כ"ס עוכלא שמיית שגליטרא וליטרא הוא לגו ע"כ.
והרמב"ם ז"ל כתב בפ"ה דה' עירובין ליטרא האמורה בכל מקום מלא שתי
רביעיות ועובלל חלי רביעיות ע"כ ועי' עוד שם. ופי' הרמב"ם ז"ל פ' גיד
הנשה רביעיות של זיר טמא אכור סאחים של זיר טמא אכור וסאחים של זיר
מנחמ"ס רביעיות נכי חמני דהא קב ד' לוגין ולגו ד' רביעיות ט"ז לקב וסאה
ו' קבין לשלשת קבין מ"ח רביעיות שהן חמשים סלעים. אמר המלקט נלע"ד
שאל און צריך להיות שהן כ"ה סלעים צריך לפרש שהם חמשים סלעים בגליל.
דג טמא צירו אכור. ולא דמי לזיר חמנים טמאים וכת"כ ילפי ליה מדכתוב
שקן תשקלו לאכור זירין ורובנן והיינו הויעה הוואה מהם דחשיבא לאכור וכיון
לזיר דגים טמא' צרייה אכור מן התורה כשנתערב זיר טמא ציר דגים טמאים
פלניו בה ר' יהודה ור' יוסי עד כמה יסא אכור וכו' יהודה סבר רביעיות לסאחים
ופי' רש"י ז"ל בפ' גיד הנשה רביעיות של זיר טמא אכור סאחים של זיר טמא
וסאחים הוון ליה מנחמ"ס רביעיות נכי חמני דהא קב ד' לוגין ולגו ד' רביעיות
ט"ז לקב וסאה ו' קבין לשלשת קבין מ"ח רביעיות וכן ד' פעמים הרי ק"כ ואכור
אלא דצריך תוספת ליהתרא על שיעור ק"ל בונקס סאחים דהוי יותר ממנ"ח ותשע'
ור' יוסי סבר דליתו אכור אלא חלק אחד מזיר חק' י"ז כגון לגו זיר טמא חק'
י"ז לוגין דהותרה אכל יותר מ"ח דהותרה שרי ובטל. הר"ם שיריליו ז"ל
ופי' הרמב"ם ז"ל אחד מ"יו בו הוא שש רביעיות לסאה והיינו ג"כ מה שפי'
הר"ם שיריליו ז"ל דהרי שש רביעיות הם לגו וחצי מכ"ד לוגין שהיא הסאה
ועי' במ"ס בספ"ק ד"ה על מלח גרב. וראויה להביא הנה רוב תשובת הראב"ד
ז"ל דבסימן ע"ד ח"ל ואולי כתובות לומר דטולה מתני' לענין ציטול זיר
ומדקתני בהדיא ולא לגופן של דגים שמה מפני שגנינו בהדיא בראות שגנה
מחלוקת ר' יהודה ור' יוסי ציטול הזיר כדקתני דג טמא זירו אכור ר'
יהודה אומר רביעיות בסאחים ר' יוסי אומר אחד מ"יו בו ע"ה באת לומר
דכל אותה משנה אינה אלא ציטול הזיר ורישא נמי דקתני דג טמא שכבשו עם
דג טמא דאלמא משום כניסה לדג היא ומשום ציטול של זיר דאי משום ציטול
של דג למה לי שכבשו לומר שנתערב ואם על זה באת לומר דאנן חורסין לא
שינת בה דעל כרחי' יוסף דרישא לאו משום ציטול זיר דל"כ ה"ל מחלוקת
תי"ק ור' יהודה ור' יוסי דת"ק סבר בתתק"ס ור' יהודה ברביעיות בסאחים
ור' יוסי אחד מ"יו בו. וזה אינו חדל דהי אפשר שיהא בין ת"ק לר' יהודה
ור' יוסי כולי האי. ועוד שיחמיר ת"ק ציר דרבנן דליתו אלא זישה בעלמא
כולי האי ועוד דל"כ מאי קאמר בזה רישא דג טמא זירו אכור והא עד כשתא
צירו עסיקי' באיסורו ובצטולו. אלא רישא באיסור כבישתו שאכור את הסבור
במליחתו עמו והדר איירי בצטול גופו וסופא באיסור זירו וציטולו ואלם משניות
הן רישא בנתינת טעם שכבשו דג טמא עם דג טמא דנתינת טעם כדג
טמא שמתלו עם דג טמא דמיתתי' בפ' כל הבשר והנה משנה חת"ה היא והכי
קתני דג טמא שכבשו עם דג טמא ולא חזי' אלא אכור מותר. וסופא כל
גרב בצטול גופו. וסופא דמיס בצטול זירו וצירוש' למי פירש רישא לאכור
דגרסי' ע"ה דג טמא ר' יהודה בן פזי דבר דליה דג טמא חלם שכבשו עם

תפארת ישראל

יבין (א) ב' רבנו הגאון אבמ"ר זק"ל ז"ל ח"ל תמוה מ"ס דג טמא משאר
א סורים

לז' ח' אם נתערב בהצביה: (לר) דמשקל יהודה הוא כפל מגליל נמלא
שכן כ' של גליל זוזו הוא דינר וד' דינרין הוא סלע. נמלא הן ה' סלעים
גליל: (לר) והשאר זיר דג טמא דרוב' א' מתק"ס דסאה כ"ד לוגין ולגו ב' ליטראות [הנל
סאחים ז"ו מאות זוז וז' הוא חק' התק"ס בל"ו מהותלו] דלף דכל ה' סורים צטולין כס'
פ"ג מ"ה]: (לז) רביעיות הלוג: (לר) הוא אחד מק"כ. ואף דל"ל' מין צמינו לא בטיל זיר
שהוא מ"ס קילא. ואין קי"ל דבעל כס' [כ"ד פ"ג]:
דל"ט

מן חגבים סמאים. מלוי
כ"י פ"ג: שורא סודר.
מ"ט סמב לזון פ"ג
מ"ט פ"ג: פ"ג
מ"ט פ"ג: פ"ג

תוספות חדשים

משנה ה' (הר"ב ד"ה)
שורא קטור ט"ו והלכה
כו' ע"כ. וכו' בש"ע סי'
פ"ה ועי' בש"ע סב"ח
ק"ט דעות להחמיר כשאר
נעין (ס):

תוספות רע"ק

פ"י משנה ח' (א"ה ד"ה)
ב"ר ע"כ. וכו' פ"ג
י"ט א"ר. הלכתא
דצ"ר בש"ל והפסד דיתא
בירושלמי דורה ר"ב בר
בון בעכ"ר (שם מקום)
א"ר לאלף. וכו' פ"ג
דורה היינו לאיסור
דבא"ק א"ר וביחוד
כו'. כ"כ דה"ר ח"ד
סי' פ"ג. וכו' פ"ג
דמתני' לא מיייר בשם
רק ברב סמא שנתערב עם
דגים פרוצים דחמירי
כח"ל משום דבדיח לא
בסילה א"כ בחתק"ס.
ולפ"ד מזה דבריה בש"ל
בחתק"ס והרא"ש בירושלמי
ה"ל דורה א' לאלף לא
דוקא דה"ב בחתק"ס ע"ש:

תוס' אנשי שם

ה"ר עמא הוא למשל מה
תקנים וה"ר המעורר וכו'
אלף ות"ר תקנים ועם
המנוגז ט' י"ט פ' אלפים
ות"ר תקנים שהוא י"ז מילת.
וישן סב"ח קמ"ה י"ט מלת
ותגל"ן א' מילת א"כ גש"ר
מק"י תקנים ז"ר עמא דק
י"ז תקנים שהוא א' מק"י
הכל וכו' ל"ר דשע"ר
במלה עם האיסור א"ר
ונמשה י"ז ש"ר ע"ש:

ואע"ג דרבי יהודה סבר מין צמינו לא צמיל במשנה ו פרק ח
דזבחים: [ורבי יוסי אומר אחד מששה עשר זו. וכחז רש"ל
בספר ים של שלמה פ' גיד הגשה (וכו') סימן מ"ח דנ"ל טעמו
מדח"ק צבי תתק"ס והוא שיעור ששה עשר פעם ס'. וכח"ל גוונל
כתב המ"מ אלמא שיעור ששה עשר
היה מניו בשיעורי החכמים לחומר
ואוה הדין לקולא. ע"כ. ואכתי קשיא
לי דערבך ערבא לריך. דמה טעם ים
בשיעור ששה עשר ובספר חורת האשם
בל

כלל מ"ח דין א' הארתי ק"ט: [שהוא טהור. לשון הר"ש בירושלמי מהו טהור מלהכשיר הא ליטמא כל שהוא מטמא ע"כ. ובמ"ב פ"ז
דעדות נשנית עוד משנה זו ועם פירש הרמב"ם שאינו אסור ואינו מכשיר ובפ"ג מהלכות מאכלות אסורות כתב ז"ר חגבים טמאים
מותר מפני שאין בהן לחלוטית וכחז עליו הראש"ד בירוש' שאינו מכשיר ע"כ. ובפ' ס"ז מהלכות טומאת אוכלין כתב הרמב"ם ח"ט
מכשיר

מלאכת שלמה
טהור טהור מלהכשיר הא ליטמא אפי' כל שהוא טמא ופי' הר"ש סיריניו י"ז
משום דתנן בפרק בתרא למכשירין ז"ר טהור שפסל לחוס מים כל שהוא טמא
ומפ' לה בבב"ב פ' הלוקח בזהמה לז"ר לאו בר קבולו טומאה לז"ר בעלמא
הוא אלא משום דנחשדו עמי הארץ לערב זביר ממאה מים וכשתנן ט' מעט
מים (טמא) טהרה שוררת טומאה ועשו המים רוב וטמאים הלך גבי ז"ר
תצבים ספורים דחוק הוא דלכלו (נינים) [המים] שנתחבו מליך ומתחוק
כדמוכח בירוש' לעיל בסמוך הוא דלחמיר דנחשדו בו לערב ממאה מים משום
דהז"ר של ספורים כובל כל כך אבל דפמאים דחלש הוא בכל המים מים טמא
דלול הוא מים. ותדעו הוא לומר דכלל מים ללא יכשיר דכלל מים הוא מים.
א"ל דכיון דקיי"ל דלגבי איסורי אכיל' נבלה שאינה ראוי'. לגר אינה נבלה לדעת
הראש"ד ז"ל דכונן דמעט משקף סרוח הוא דלכשיר רבי זדוק כ"ס דשרי
לגבי איסור ולדין דטעמא הוא משום מיעוט דהוא דכתיב עקן הוא לכס
פרט לעירוביו וכו' י"ר כדתיבא בת"כ הרהור הוא דלמי לגיר טהור שיש בו
רוב מים דבכל דהו מים טהור ואינו בטל ברוב ור' זדוק לא נא להשמיענו
טהור דכיון דלז"ר מליך כ"ס דלז"ר מכשיר דזיעה בעלמא הוא וחו דרחהמא
שרייה ולבא לא אכשירין עדות ר' זדוק דמק"י לז"ר דגים טהורים ילפי'. אלא
היינו דאשמועי' דלעמא בכל שהוא מים שפסל לתוכו מטמא כמו ז"ר דגים
טהורים ואפי' ידעינן ביה דלא נפל בו מים אלא האי כ"ס ולא צמי' הכא טהרה
שוררת טומאה כי התם עכ"ל ז"ל. ועיין בפ' הלוקח בזהמה דף כ"ג. וכחז
במשנה הרשב"א ז"ל סי' רפ"ז וז"ל תשובה. מסתברא לי דח"ק מיייר לענין
איסור דלי לענין הכשר מאי שייכא הכא ליתניה במס' מכשירין ולפיכך כ"ל
דח"ק מיייר לענין איסור ור' זדוק לענין הכשר ומר אמר חדא ומר אמר חדא
ולא פלגי והכי איתא בירוש' דגרסי' התם מהו טהור מלהכשיר הא ליטמא
אפי' כל שהוא מטמא ופי' דמתני' הכי חגבים טמאים שכתבו עם חגבים
טהורים לא פסלו את ז"ר בתערובתן משום דזיעה בעלמא הוא וגריעה אפי'
מליך דגים טמאים אבל ה"ר בפי' עמנו אסור ור' זדוק ממי לא פליג בהא
אלא מודה הוא דהז"ר של חגבים טמאים אסור הוא כפי' עמנו וכן כל ז"ר
הוא עמנו טהור מליטמא ובדלמרי' בבב"ב פ' הלוקח בזהמה לז"ר לאו בר
קבולו טומא' הוא ולא עוד אלא נחשדו עמי הארץ לערב במים זבירין ואפי'
שהמים שלבים שמתין אותו ז"ר אינו מיטמא לפי שמומחה עם הארץ דרבנן
וטומאת משקין נמי דרבנן וכי נזר רבנן ברובא בפלגא לא נזר אבל אם
הוסף בו מים כל שהוא ואפי' מים פהורין. משקין טמאים שהיו משקרא
נתעררו ולערפו אל משהו מים טהורין שפסלו בו עכשיו ואו להו מים רובא
ומיטמא וחק על פי שמים אלו שפסלו לזכוף טהורין אין אומרינן טומאה
ראשונה כיון שפסלה בעלה ושוב לא תתערר להערף אל אלו שכן
טהורין אלא אומרינן דטהרה שוררת את הטומאה וכלא' התם בפ'
הלוקח בזהמה והיינו דקאמר הכא ר' זדוק דלפי' של חגבים טמאים טהור
מלהכשיר אע"פ שיש בתוכו ממאה מים [ואם הוסף בו מים] כל שהוא מיטמא
ע"כ

א"ר יהודה דבטל בקרוב למאחיס: ורבי יוסי אומר. דבטל בט"ו
הולכתא לז"ר בטל ביותר מאלף אס ים יותר מאלף מדג טהור ואחד
מדג טמא הכל מותר. ואם לאו הכל אסור: [לא פסלו את
צירן. דהקלו בז"ר של חגבים טמאים שאינו אסור מפני שאין להם
דם ואינו אלא לחלוטית בעלמא: שהוא
טהור. לא מבעיא דלז"ר אסור את
העירובין אלא הוא עמנו טהור. והלכה
לא פסלו את צירם ים]. העיד רבי זדוק על ציר חגבים טמאים שהוא טהור ס':

כלל מ"ח דין א' הארתי ק"ט: [שהוא טהור. לשון הר"ש בירושלמי מהו טהור מלהכשיר הא ליטמא כל שהוא מטמא ע"כ. ובמ"ב פ"ז
דעדות נשנית עוד משנה זו ועם פירש הרמב"ם שאינו אסור ואינו מכשיר ובפ"ג מהלכות מאכלות אסורות כתב ז"ר חגבים טמאים
מותר מפני שאין בהן לחלוטית וכחז עליו הראש"ד בירוש' שאינו מכשיר ע"כ. ובפ' ס"ז מהלכות טומאת אוכלין כתב הרמב"ם ח"ט
מכשיר

מלאכת שלמה
דג טמא מליח אסור וכל גרב שהוא מחזיק סמאים אס ים בו משקל של עשרה זוז
ציהודע שהן חמט פלטיס בגליל זו משנה אחרת דמייירי בבב"ב ג' וכן פי' רבינו
שמעון זה הטהור לא מייירי כתיבא עמט דשע"ר נב' אלא ברג טמא שנתערב
בתוך דגים טהורים דמחשירי שבהו משום דכרייה לא בפלג עכ"ל ע"כ לשון
התשובה. גם בתשובת סי' ר"פ כתב ז"ל כבר כתבתי לך בתשובתי הראשונה
כי ג' משניות הן רישא דג טמא שכתבו עם דג טהור והיא טהרה שלא נתעררה
בה אס להחיר אס לאסור ובירוש' פירשו דמני ר' יהודה בן פזי וכו' ומיעוטא
כל גרב שהוא מחזיק סמאים אס ים בו משקל עשרה זוזים ציהודע שהן ה'
פלטיס בגליל זו היא לבטול גופו. וזו ת"ק היא ולא ידענו אס יודה בה ר'
יהודה שאינו מחמיר אפי' צמא חמיר ויהא משע"ר זה כמו שאין ת"ק מחמיר
יותר משע"ר זה צבריה החמורה לבטלה בשיעור זה או טמא ת"ק היא ור'
יהודה לא מודה בה ולא מייירי בה וסיפא בבב"ב ז"ר ר' יהודה מחמיר עד
רביעית בסמאים ור' יוסי מיקל ואמר א' מ"ו' ומה שאמרת אס בבב"ב ג' וכן
הייך אפשר דבב"ב ג' נזר לא חמיר מבב"ב ז"ר עכ"ל הוא תימה בעיני וסיקן הוא
חמיר של ז"ר כאן וסיקן הוא קולו של גוף והלא ז"ר בטל אפי' לר' יהודה שהוא
המחמיר רביעית בסמאים שהוא אחד בקצ"ב ואילו גופו שניין סמאים לעשרה
זוז שהוא תתק"ס זוז והוא צמא חמיר ויהא ויקולא טהרה עכ"ל ז"ל. עוד כתב
בתשובת רפ"א וז"ל. השובה. איברא של שיעורו של עשרה זוז בסמאיים כך
הוא עולה לכל זוז תתק"ס זוז ומפורש הוא בירושלמי ולשון בירושלמי כך הוא
סאה עבדא כ"ד לוגין לוגא עבדא ז' ליטרין ליטרא עבדא ק' זוז הרי כל
זוז עבד תתק"ס ע"כ והנה חשבון זה לנפיק ממלא גרב של סמאים עומים ס'
אלפים ות"ר זוז חלקם לעשרה זוזים נמלא תתק"ס לכל זוז וזו ואני כתבתי לך
פ' המשנה כולה בתשובתי הראשונה כמו שפירשה רש"י ז"ל כל שזכיר עם דג
לפי' חילוק כל המשנה שהן טעין ג' משניות. רישא דג טמא שכתבו עם דג
טהור ופירשו בירוש' שהוא אסור. ומיעוטא כל גרב שהיא לענין בטול גופו.
וסיפא דג טמא ז"ר אסור. ואם באת לשאלו למה לי כבשו דכבוש הרי הוא
כמנושל לחי שמלחו לגד דהא קיי"ל דמליח הרי הוא כרותה והפילו לא כבשו
ליטמא דקיי"ל ע"כ כל הנשר [דף ק"ג] דמיייתי התם דג טמא שמלחו עם דג
טהור וכו' כדלפי' התם יש לומר דהבא נקט כבשו כדי לאסור את כולו ואפילו
דגים כהמים לפי שמליח אינו אלא כרותה דלמי ואסור אלא כדי לנפסא
בדגים הכהמים שאינם מפטפיעין ובדלמרי' בפ' גיד הגשה [דף ז"ו] מדשמאל
דלמיר מליח הרי הוא כרותה כבוש הרי הוא כמנושל וקא פריש התם מר
זר רב אפי' מדכבוש הרי הוא כמנושל מליח הרי הוא כרותה דלמי ע"כ. ועיין
עוד בתשובת ש"צ ופ"ג דתמ"ג. ובתשובת סי' תכ"ו כתב ז"ר כי
אנו למדעי בהאי מחיר' דמה ראו להחיר כאן בשע"ר זה דתתק"ס משא"כ
בשאר הדגים החשובים וגם שפ"ה הרמב"ם ז"ל ים קטניות וכבר סרתנו הרבה
ונלחמי למוא פתח לדבר זה ולא מלאנו. ע"כ וכן כתב ג"כ בסוף סי' תרע"א:
[העיד ר' זדוק על ציר חגבים טמאים שהוא טהור. ירושלמי מהו

יבין תפארת ישראל
לש) דלז"ר רק לחלוטית בעלמא: (ט) פי' בלי הערובות מותר והכי
תתק"ס רק בתערובות ממשות וכו' שהחיר עיני דנקט דוקא דג דלא מסכתת
הערובות ממשות צברי' רק בדגים כשנשרו קשקשת כ"ד ספ"ג דלא ניכר אסורו ונזרו אסורו ממשות. ולקחוי"ם כסיפא בשיעור ס"ו כ"ל דר"ל
משערין בחלק ס"ו מתתק"ס דהנא קמא דהוה ליה ס' וכפ"ל דבב"ב מליחא מ"ה דנקט ז' פוקדוין ולא נקט מעה לומר משניין דהנא קמא עכ"ל ים:
משנה ראשונה
מן חגבים טמאים. מ"ט כ"ב שאין להם דם. כתב הפ"ק סי' פ"ה שאינו מזדקק דודאי יש לזן דם ודמין אסור. וכ"כ תו"ע רפ"ה דכתיבות אלא שזכין
[משניות זרעים ח"ב] י"א 11

דאמר ר"י דבגלי כנסת אלו
 מנוסל היט דאית כהנא
 מיה אלא כדכח דלוי ופליג
 על שמואל דאמר דכ"ה הוא
 כהנא מיה וכן מוכח
 הלשון מהדרי גלויסא ואמר
 מלח אלו כדכח דלוי וממע
 כהנא עדיף וכה"ג מדייק
 גבי דף ג' ע"ג ע"כ א"כ
 לא קסא דר"י דכדכח אלו
 דהוא אלו כדכח כ"ה הוא
 כדכח כ"ה ע"כ וע"כ י
 נחמיה דלוי כהני מכות
 דכדכח דלוי כהני כהני
 הוא דלוייהא לכן כהני רבו
 כדכח דלוי א"כ ק"ל שילוי אלא
 כדכח דלוי א"כ י"ק על
 תרומה הוא מדיקנן סמס
 דלוי א"כ כיון דלא היו
 אלא כדכח דלוי דלוי
 מתקטע סמס אלא כ"ה
 קלימא וכיון דלא לן לקוף
 כל עלה ועלש לא י"ק
 כהנא קלימא כ"ה כ"ה
 דככח ומלחא און ל' לכה"ה
 זו כהנא סמס פרק ט"ו
 מלכות אלו כ"ה
 דכ"ה מתחיל וכן י"ק גבי
 שמו של גיד וד"ק :

יוסף ז"ל: וזירות' פריך עלה דמתני' מהיח' לתק' צפ"ו רמס' מקואת אלו
 פוסלין ולא מעלין המים בין סמאים בין סכורים ומי כבשים ומי שלקות והכי
 פריך הכא את עביד לה אולב דקתי אסורין לורים אלמא דמי כבשים הכפסו
 למין על היתים הכבשים בהם דקרוי אולב דהא חין קרוי משקה אלא ז' משקין
 וההם גבי מקוא את עביד לה כמים צלמא דלויטו כו' מי פירות הא קתי ללא
 פוסלין ולא מעלין ומשני כאן בקשין כאן ברבין כלומר כשהוא היתים או סירקת
 בתוך מי הכבישה עד שנתרכו כלומר שנפלעו כשהוא אמרי' דפעל כהן הכבישה
 ואסירי גבי תרומה וגבי מקוא נמי תשי"ב מי פירות ולא פוסלין ולא מעלין וכי
 קתי גבי מקוא דפוסלין בקשין שעדיין עומדין היתים בקשין ובחוקן צענין
 שלא פעל כהן כבש ולא היו כמו מים צלמא. ומאי דהדר קאמר בירושלמי

כאן באולב כאן במשקה פרושי קא מפרש כלומר מאי נפקא לן דהוא רבין דהו
 לה אולב ובקשין הו' להו משקה כמו שהיה. ורבינו שמשון ז"ל פ' החס במס'
 מקואות קשין כלומר שנתעברו המים מראשון ממנת הכבש רבין גלויין מים
 צלמא. ור' יוסי צ"ל בון משני דתרומה תליא ליסור דיליה בתיבת טעם דלויסר
 כהכילה לורים. אכל מסי' לא נפקי מתורת מים לענין מקוא הלך לענין
 תרומה ל"ש קשין רבין אסירי לענין מקוא ל"ש קשין ול"ש רבין דיעב
 כמים ופסלי ללא אולב' האם בחר בעמול אולבין כהא לתומרא וכאן לתומרא
 ורבינו מאיר ז"ל פ' דגבי מקוא עיקר המים פוסלין לא מפני טרינת טעם.
 וגבי תרומה לאו אולבין כינהו אלא משקה שיש בו טעם תרומה פ"ב. עכ"ל
 הר"ם שירי"ז ז"ל :

הלכתא גבירתא

פרק י משנה א ערשים חליץ חסין וגנבים שנתן לחובן בצל תרומה שלם.
 הערשים מתורים לוי. אף דבכל דוכותא חס בהם בלא רובא אסור כרי
 נשיליה: ערשים חסין שאני. דפבין לצדד מעם הבצל לתוך עצמו ואינו פולס.
 וק כשהבצל חותך. פנים הבין הערשים. דרך אם לא יוריש בהם פנים
 הבצל שרי:

משנה ב תפוח תרומה מירסק. שחיסן בו עיסה. אין תפוח המסמך מתבטל
 כלל. אע"פ דהפוח תרומתו רק מדרבנן. שעוריה תרומה שנפלו לתוך
 סיס. אע"פ שזכור שפולס העשורים לתוך המים. כגון שהבאישו. אפ"ה המים
 מתורים מדר"ל ג"ס לפנים. ושרי אפילו בתרומה דאי. ואע"פ דה"ל השביח
 ולבסוף פוגם. ובכ"ז אסור בשאר אסורים. הנה בתרומה בוח"ז דרבנן ודמעו נמי
 מדרבנן. ל"ז רבנן כהשביח ולבסוף פוגם:

משנה ג פה חליץ חסה שנחנה ע"פ חבית יין של תרומה. אם רחא פת שעורים
 שפבעו לשאוב כמשהו דהיין. אפילו חד לירישתא שרק הפת חס.
 והרבית פהגס נאסר. ואם פת חסין רחא. לא נאסר רק בב' לירישתא. שהפת
 חס. וכוונתו על פתח דמטתה הפתוחה. [ולדבריהם (פס"י מתרומות) בהדין מתוך
 בכל נחנא. וצ"ל מתרומה בוח"ז. דרבנן ודמעו בוח"ז דרבנן בשאיבתו]:
משנה ד תנור שהסיקו בכמון תרומה. ואפה בו פת. אף שיש בהפת ריח
 כסון. ריחא לאו מלחא. ומתיר:

משנה ה פונבצל תרומה שסחובר בשרביטין וגפיל לתוך יין א"כ ס' רק גנר
 חוצר ולא גנר השרביטין שאינן בכלל תרומה:
משנה ו וב"כ מפנבצל פבל. א"כ ליתן תרומה רק מדרבנן ולא מהשרביטין. ורק

כללא דפרק י

כשהפירש התרומה עם השרביטין. צריך ליתן גם השרביטין לבתן:
 משנה ז ויתו חליץ ויתו תרומה שכבשן יחד. אם שניהן מצויין. או שרק
 החולין מצויין. או שכבש ויתו חליץ במשקה תרומה. אסורים לוי
 אבל בשניהן שלטין. או שרק התרומה מצויין. סותרים. ששלמין אינן בולעות.
 [וב"ל דרק ביותים אסורין כן ולא בשאר מירוח]:

משנה ח דנים סמאים שלמין או כבשן או דנים פורוסים בסל המכאב' בס' [שך]
 ל"ס ספ"ג סק"ה. ולרמב"ם (ספס"י במאכלות) מרציר חזיק צריך ל'
 לבסלו. ולא ויתו לירע מכל' לרבינו שיעור זה דהוא דלא כמאן בהשגחתו.
משנה ט ציר חגיגים שפאן שיצא מהן כששלקו. מותר. וכו"ש בשבבטן עם
 ודמר. ופלחן יחד. סותר:

משנה י אע"פ רבש כמבישל בכל איסור. אפ"ה ירק תרומה שכבשו עם חליץ
 מתיר. מדר"ל תרי דרבנן. דתרומת ירק דרבנן. ודמעו נמי מדרבנן.
 ורק בצלמ' וכדומה דחרישי סוכא וכן תרומה שכבשו עם חליץ נאסרו באין ס':
משנה יא כבד איסור שמשלה עם דותר צריך מ' גנר וכבד. אבל כבד היתר
 שנתבשלה עם איסור מתרת. דהסדיריה לפלוס דמה לא בלעה.
 ואפ"ה דם עצמה שפולסה אינה בולעת מה"ש. רק ליריין אפילו בבשלה לבת
 נאסרה. דנתו דבבישל אינה בולעת. בשליקה דהיינו בישול מרובה כולעת. ואנן
 לא בקיאנן בין שליקה לבשול:

משנה יב ביצה שנתבשלה בקליפתה עם תבלין אסורים אפ"ה באיסור דתיר'.
 אפ"ה נאסר אפ"ה לחמין שלה. מים שכבשו וכו"ש שבשלו בתן ירוקת
 תרומה. אף שתרומת ירוקת הוא מדרבנן. אסורים לורים:

בכשר גבי כבד מ"א שלק דהכא בשיל ולא בשיל הוא דנדרים ס"ך אחר לשון בני אדם תכשיל שנתפסל יוצר מדאי כולל מנוסל הוא ע"כ וכדכ"ה הר"ן משמע נמי כש"ך י"ד ר"ס
 רט"ו ע"כ וזהו יתייבש ק"ת תמיכה התי"ט:

ראשון לציון

מנוסל יוצר מדאי אכל כר"ן
 כחן טס צו"ל אסור מן
 המנוסל מותר בגלי ובשלקו
 שאינם כולל לשון מנוסל
 שלק בשיל ולא בשיל דכ"ה
 דשליקה נמי משמע מנוסל
 יוצר מדאי כדאמר בס' כל

תרומות אין נותנים פרק יא

ר' עובדיה

ציונים

פרק יא אין נותנין דבלה וגרוגרות. של תרומה: לתוך * המוריים. שומן של דגים: מפני שהוא מאבדן. שכן דרך דבלה
 וגרוגרות הנחונים במוריים לסחטן ולהוליח את זממיהן ואחר כך משליכן: אבל נותנים את היין למוריים. רגילים
 היו לתת יין למוריים שלא היה בו שמנונית כל כך ** כדי למחוק ולתת בו טעם. הלכך מותר ליתן יין של תרומה לתוכו. ולא אמרינן לעצורי
 תוספות יו"ט

פ"א א רבי יהודה מתיר מפני שהוא משביחו. ולא קשיא אדוסף פרק ב דלחין סורמין מן המנוסל
אבל עושים את היין א יינומלים: **אין מבשלים יין של תרומה מפני שהוא ממעיטו ה**. רבי יהודה מתיר. מפני שהוא משביחו **ה**:
 חלופי גרסאות. א ואין ג"ס אן. יינומלין ג"כ יינומלין וג"ס אנומלין. דבש

פרק יא א לתוך המוריים. ס"ל בתוך: אבל נותנין את היין למוריים. בירוש' מוקי לה ר' יוחנן דרבי הוה דהכי יין למוריים רבי מתיר
 לדמתוקי טעמא יחיבי ל' ור"ל בר"ש אסור לעצורי וזהמא יחיבי ל' וקא
 מנסיד אולבי תרומה לפיכך חס עבר ונתנו רבי אסור לורים ור"ל בר"ש מתיר
 לורים דלא הוה אכילה מ"מ אפי' מאן דמתיר הכא גבי תרומה אסור מוריים
 של עבדי מוכבים במס' ע"ז פרק ט"ז משום חומרא דע"ז דלפי' הנהלכה אסורה
 לכתיב ולא ידבק בידך מומחה מן החרס: מפסמיין. מרקחין את הכשמים

פרק יא א מפני שהוא משביחו
 מאבדן פ"ה הכ"ז שרגילין
 לסחטן וכו' פ"ב. וכלוא
 טעמא שמתכין ליתא
 איסור שחמישה אפ"ג
 דאמרי'

מק"ס

דאמר ר"י דבגלי כנסת אלו
 מנוסל היט דאית כהנא
 מיה אלא כדכח דלוי ופליג
 על שמואל דאמר דכ"ה הוא
 כהנא מיה וכן מוכח
 הלן מרבי גלילא דאמר
 מלת אלו כדכח דלוי וממע
 כהנא עדין וכה"ג מדיין
 גיש דף ג"ז ע"ג ע"כ א"כ
 לא קסא דר"י דירושלמי
 דהם אחר דכנסת כ"ה הוא
 כדכח דלוי ופליג י"ט
 נחמיה דלוי כהני מכות
 דשנייה דהתורה דשנייה
 הוא דלירושלמי לכן כהנא רבי
 דכנסת אחר ק"ף שלטו אלא
 כדכח דלוי אצל י"ט על
 תרומה הוא מדינא כהנא
 דאית אחר כ"ה דלא הו
 אלא כדכח דלוי דאית
 תהמט סתם אלא כ"ה
 קלימא וכוון דא"ל לק"ף
 כל עלה ועל ג"ה י"ט
 כהנא קלימא כ"ה כ"ה
 דכנסת ומלתי און י"ט לכ"ה
 זו כהנא סתם פרק ט"ז
 מלכות אחרת
 דכ"ה מתחיל וכן י"ט ג"ה
 שמו של גיד ודוק :

י"ט וז"ל : וז"ל : פרק ע"ה דמתני' מה"ה לתן צ"ל רמ"מ מקואות אלו
 פוסלין ולא מעלין המים בין סמאים בין סכורים ומי כבשים ומי שלקות והכי
 פרק הכה את עבד לה אולב דקתי אסורין לזרים אלמא דמי כבשים הכהו
 למין על היתים הכבשים בהם דקרוי אולב דהא חין קרוי משקה אלא ז' משקין
 והם גבי מקואה את עבד לה כמים צלמא דליתו כוון מי פירות הא קתי ללא
 פוסלין ולא מעלין ומשני כאן בקשין כאן ברבין כלומר כשהוא היתים או סירקת
 בתוך מי הכניסה עד שנתרכו כלומר שנפלעו כשהוא אמרי' דפעל כהן הכניסה
 ואסירי גבי תרומה וגבי מקואה נמי תשי"ב מי פירות ולא פוסלין ולא מעלין וכי
 קתי גבי מקואה דפוסלין בקשין שעדיין עומדין היתים בקשין ובחוקן ענין
 שלא פעל כהן כבש ולא הו כוון מים צלמא . ומאי דהדר קאמר בירושלמי

כאן באולב כאן במשקה פרושי קא מפרש כלומר מאי נפקא לן דהו רבין דהו
 לה אולב ובקשין הו להו משקה כמו שהיה . ורבי שמעון ז"ל פי' הו כהנא
 מקואות קשין כלומר שנתעברו המים מראשית ממת הכבש רבין גלילין מים
 צלמא . ור' יוסי ז"ל בן זון משני דתורה הו ליאור ליאור דילה בתיבת טעם דלואר
 כהכילה לזרים . אצל רמ"מ לא נפקי מתורת מים לענין מקואה הלך לענין
 תרומה ל"ג קשין רבין אסירי לענין מקואה ל"ג קשין ול"ג רבין ד"ג
 כמים ופסלי ללא אולב' הו כהן בעמא אולבין כהן לזומרא וכהן לזומרא
 ורבינו מאיר ז"ל פי' דגבי מקואה עיקר המים פוסלין לא מפני טיבית טעם .
 וגבי תרומה לאו אולבין כינהו אלא משקה טעם זו טעם תרומה פ"ב . עכ"ל
 הר"ם שיר"ל ז"ל :

הלכתא גבירתא

פרק י משנה א ערשים חליץ חסין וגנבים שנתן לחזקן בצל תרומה שלם .
 הערשים מתירים לוי . אף דבכל דוכתא חס ביה בלא רובא אורח כרי
 נפילה . ערשים חסין שאני . דפבין לצדד מעם הבצל לחוך עצמו ואינו פולס .
 ורק כשהבצל חתוך . מיס הבין הערשים . דרך אם לא יוריש בהם מיס
 הבצל שרי :

משנה ב תפוח תרומה מירסק . שחיסן בו עיסה . אין תפוח המסמך מתבטל
 כלל . אע"פ דהפוח תרומתו רק מדרבנן . שעוריה תרומה שנפלו לחוך
 מיס . אע"פ שזכור שפליש השעורים לתוך המים . כוון שהבאישו . אפ"ה המים
 מתירים מדר"ל ג"ס לפנים . ושרי אפילו בתרומה דאי' . ואע"פ דה"ל השביח
 ולבטח פוגם . ובכ"ז אסור בשאר אסורים . הנה בתרומה בוח"ז דרבנן ודמע נמי
 מדרבנן . ל"ג רבנן כהשביח ולבטח פוגם :

משנה ג פה חליץ חמה שנחנה ע"פ חבית יין של תרומה . אם רחא פת שעורים
 שפבע לשאוב כמשהו דהין . אפילו חד לירושלמי שרק הפת חס .
 והרבית פהו נאסר . ואם פת חסין רחא . לא נאסר רק בב' לירושלמי . שהפת
 חס . וכוונתו על פתח המטפה הפתוחה . [ולדבריהם (פ"ט) מתרומות] בהר"ן מתיר
 בכל נחנא . וצ"ל מתרומה בוח"ז . דרבנן ודמע בוח"ז דרבנן בשאיבתו] :

משנה ד פה חליץ חמה שנחנה בירושלמי וגפל לחוך יין א"צ ס' רק גנר
 חזרע ולא גנר השרביטין שאינן בכלל תרומה :

משנה ו וב"כ מפנכעל פבל . א"צ ליתן תרומ"ט רק מדרבנן ולא מהשרביטין . ורק
 כהנא גבי כנר מ"א שוק דהכא בשל ולא בשל הוא דנדרים ס"ך אחר לשון בני אדם תכ"ל
 כהנא גבי כנר מ"א שוק דהכא בשל ולא בשל הוא דנדרים ס"ך אחר לשון בני אדם תכ"ל
 כהנא גבי כנר מ"א שוק דהכא בשל ולא בשל הוא דנדרים ס"ך אחר לשון בני אדם תכ"ל

כללא דפרק י
 כשהפירש התרומ"ט עם השרביטין . צריך ליתן גם השרביטין לבתן :
 משנה ז ויתו חליץ ויתו תרומה שכבשן יחד . אם שניהן פצועין . או שרק
 החולין פצועין . או שכבש ויתו חליץ במשקה תרומה . אסורים לוי
 אבל בשניהן שלטין . או שרק התרומה פצועין . סותרים . ששלמין אינן בולעות .
 [וב"ל דרך ביותים אסורין כן ולא בשאר מירוח] :

משנה ח דנים סמאים שלמין או כבשן או דנים פרוזים בשל המכאן ב' [ש"ך
 ל"ג ספ"ג סק"ה . ולרמב"ם (ספ"ג) במאכלות] מרציר חזיק צריך ל'
 לבטלו . ולא ויתו לרע מצ"ל לרבינו שיעור זה הווא דלא כמאן כהשניחטו] .
משנה ט ציר חגיגים שפאן שיצא מהן כששלקו . מותר . וכ"ש בשבטן עם
 דתור . ופלחן יחד . סותר :

משנה י אע"פ רבש כמבישל בכל איסור . אפ"ה ירק תרומה שכבשו עם חליץ
 מותר . מדר"ל תרי דרבנן . דתרומת ירק דרבנן . ודמע נמי מדרבנן .
 ורק בצלמ' וכדומה דחרישי פוגא וכן תרומה שכבשו עם חליץ נאסרו באין ס' :
משנה יא כנר איסור שמשלה עם דתור צריך מ' גנר וכבד . אבל כנר היתר
 שנתבשלה עם איסור מתרת . דהסדסיריה לפלוס דמה לא בלעה .
 ואפ"ה דם עצמה שפליטה אינה בולעת מה"ש . רק לירין אפילו בבשלה לבת
 נאסרה . דתרי דבבישל אינה בולעת . בשליקה דהוינו ביטול מרובה כולעת . ואנן
 לא בקיאנן בין שליקה לבשול :

משנה יב ביצה שנתבשלה בקליפתה עם תבלין אסורים אפ"ה באיסור דתרי' .
 אפ"ה נאסר אפ"ה לחמין שלה . מיס שכבשו וכ"ש שבשלו בתן ירוקת
 תרומה . אף שתרומה ירוקת הוא מדרבנן . אסורים לזרים :

כהנא גבי כנר מ"א שוק דהכא בשל ולא בשל הוא דנדרים ס"ך אחר לשון בני אדם תכ"ל
 כהנא גבי כנר מ"א שוק דהכא בשל ולא בשל הוא דנדרים ס"ך אחר לשון בני אדם תכ"ל

ראשון לציון

מנוסל יזר מדיא אכל כר"ן
 כהן ט"ז כה"ל אגוד מן
 כהנא מותר כנלי ובלתק
 טעמים ככלל לשון מנוסל
 שוק בשל ולא בשל דכ"ה
 דשליקה נמי שמתע מנוסל
 יזר מדיא כדאמר כ"ה כל

ר' עובדיה

תרומות אין נותנים פרק יא

מברטנורה

ציונים

א אין נותנין מ"ה מ"ה
 מ"ה מ"ה מ"ה מ"ה
 מ"ה מ"ה מ"ה מ"ה
 מ"ה מ"ה מ"ה מ"ה
 מ"ה מ"ה מ"ה מ"ה

פרק יא אין נותנין דבלה וגרוגרות . של תרומה : לתוך * המוריים . שומן של דגים : מפני שהוא מאבדן . שכן דרך דבלה
 וגרוגרות הנחונים במוריים לסחטן ולהוליח את זממיהן ואחר כך משליכן : אבל נותנים את היין למוריים . רגילים
 היו לתת יין למוריים שלא היה בו שמנונית כל כך ** כדי למחוק ולתת בו טעם . הלכך מותר ליתן יין של תרומה לתוכו . ולא אמרינן לעצורי
 תוספות יו"ט

פ"א א רבי יהודה מתיר מפני שהוא משביחו . ולא קשיא אדוסף פרק ז דאין סורמין מן המנוסל

אבל עושים את היין א יינומלים * . **אין מבשלים יין של תרומה מפני שהוא ממעיטו ה** . רבי יהודה מתיר . מפני שהוא משביחו * :

חלופי גרסאות . א ואין ג"ס אן . יינומלין ג"כ יינומלין וג"ס אנומלין . דבש

זוהמא בלבד הוא טוחן את היין והו כמאלכו : אין מפטמין את השמן . של תרומה בעקרי בשמים שבולעים את השמן ואיזיל לאבד . אי כמי דלא חזי השמן לאכילה כשהוא מפותס : יינומלים . נותנים לתוך היין דבש ופלפלין : ממעיטו . שמתחסר ומתמעט על ידי הבשול . ואית דמפרשי שמתמעטו משומיו :

פרק יא אין נותנים דבילה וגרוגרות א לתוך המוריים * . מפני שהוא מאבדן * . **אבל נותנין את היין א** למוריים * . ואין מפטמין * את השמן * .

אבל עושים את היין א יינומלים * . **אין מבשלים יין של תרומה מפני שהוא ממעיטו ה** . רבי יהודה מתיר . מפני שהוא משביחו * :

חלופי גרסאות . א ואין ג"ס אן . יינומלין ג"כ יינומלין וג"ס אנומלין . דבש

ש"למה * ג"כ המורים בכל המטה * ז"ל לתוך סמוניות

תרגום רוקח בירושלמי מספס : יינומלין . יין דבש ופלפלין וגל"ד שהוא טטריקין יין מילי דהיינו דבש . לין ר"ל פלפלין ע"כ ואית דגרסי יינומלין . והוא נקרא ג"כ קנדיטון כדא' במדרש בפרשת בההש השלישי נמשלה תורה לקנדיטון מה הוא ט' בו יין דבש ופלפלין אף ד"ה כן ע"כ . והבואו הר"ן ז"ל צ"ל צ"ל אין מעמידין דף שג"ח ע"כ . ובתשובות הרשב"א ז"ל ס' תש"ז : אין מבשלין וכו' . פי' הר"ם ז"ל אין מבשלין יין של תרומה דרך לבשול כשהוא תירוש ונותנין בו דבש ומתעלה ע"כ : ור' יהודה מתיר מפני וכו' . נראה דקאי

מלאכת

פרק יא א לתוך המוריים . ס"ל בתוך : אבל נותנין את היין למוריים . בירוש' מוקי לה ר' יוחנן דרבי הוה דאית יין למוריים רבי מתיר ללמתוקי טעמא יחיבי ל' ור"ה בר"ם אסור לעצורי זוהמא יחיבי ל' וקא מנסיד אולבי תרומה לפיכך חס עבר ונתנו רבי אומר לזרים ור"ה בר"ם מתיר לזרים דלא הוה אכילה ור"ה אפי' מאן דמתיר הכא גבי תרומה אסור מוריים של עבדי מוכזים כהנא ע"ז פרק ט"ז משום חומרא דע"ז דלפי' הנהלחה אסורה לכתיב ולא ידבק בידך מומאה מן החרס : מפטמין . מרקחין את הכשמים

יבין תפארת ישראל יבין

ולבסוף ישליסם . ח"ג זשמן מפותס לא חזי לאכילה כ"ל לסיכה ונמלא מאבד לתרומה : ו האנינו וויין שמתס בו דבש ופלפלין וכותה הכל ביתר : מתחסר בבשול ח"ל שאין רוב כנ"ל רגילין לשותו מנוסל * * ר"ל מתקיים

פ"א א של תרומה : ב שומן דגים : ג כשהטמן למוריים ומשליכן משא"כ כשהכלן שרי : ד דלא לעצורי זוהמא לבד עבד כ"ל גם לטעמי' : ה ויירלטן : ו של תרומה בכשמים חולין דבלעי לשמן

מאבדן פי' הכ"ז שרגילין לשתות וכו' פ"ב . וכלוא טעמא מתקנת ליכא איסור שחמיה אפ"ג דאמרי'

תרומות אין נותנים פרק יא תוספות יום טוב מג

ב דבש תמרים . נעטם
ח. הלוי ק: פירש . מ"י
טז ה"ג : שבעה משקן .
מ"י פ"א ה"ה מ"א ל"ג :

ראשון לציון
פ"א ס"ב [מנחם] ורובין
התנועות נבדלות לת
אחת הסוגיות . ופירש
סוסי ענינים שאין מתבטלים
עולמים ושבים מהן חזון
אכן כהליון א"י התנויות
ופירש דני' סמויות ענינים
המאמרים בפרטים כימות
החוקף שאין מתבטלים לעולם
ועומן מהן חזון ע"כ
הדיוטו מהר"ה

עכ"ל . ייש לדקדק תרצת
לד"ר אבל לרובן קשיא
דשם סברי ההורס מן
הבבבשל דר"י קאמר שן
לפי הר"ש והירוש' וכמו
שכתב כאן אבל לרבנן
תורמין מן הבבבשל שפי
שהוא מתקיים ובאין אוסרין
לבשל אפי' לכהן ויון של
הירוש' וז"ל בנבבשל שני
הסוגים איתגורו מה שאין
מבבבשין הן שפסחור
ומבבבשו הן שפסחו
משוחיו אף שגראה
שפליגי בה שני אמוראים
בירושלמי מר אפר חדא
ובל אפר תריא נבבבש דבבבש
כהן יש חדא לפעליחא
ודיינו שהיא מתקיים
ותרתי לגרישחא דדיינו
שפסחיפו דדיינו שפסחור
וגם שפסחיפו משוחיו .
אבל כשישראל פסחית מן
הבבבשל ע"כ אין פסחיש
לפי חשבון דבי יציד כמה
בשיעור רק לפי מדה .
נבבבש לא נשאר רק חדא
לפעליחא שמתקיים וחדא
לגרישחא שאינו יפה כ"כ
הדיוטו מהן חזון ענינים
שם שתורם מן הפסחיים
כ"ל ואף ש"ל שהישראל
דיע שבבבש בפרתה ודיע
כמה נחמר י"ל באמה
לרבנן אף שירד כמה
נחמר לא תהיה אלא לפי
מדה ואף שאינו יפה כ"כ
לשתיה הוואלי ומתקיים
אבל לא לפי חשבון וק"ל :

המבטל על שאינו מבטל משום דאיה מן הרע על היפה . למשני
בירושלמי תמן תנינן בבבבש והבבבש . ללכהן התיירו לבבבש
שמבבבו המתקיים לו . אבל בבבבש לריכין לתרום מן היפה ושאינו
מבטל יפה לשחיה ולא חיישין
במתקיים : ב דבש וכו' . אם עבר
ועשה דבש מתמרים וכו' . עיין
לקמן : [ישאר כל מי פירות .
כתב הר"ב חוץ מין ושמן . כלפירש
בריש מחגי' ללקמן . עיין סס] :
כמוני פטומין . מוסב על חכמים
לפיכך אמר מוני לשון רבים . והכי
אסברה לה הר"ש בלשון רבים .
והר"ב

שבעה
ח"ג . ב סוגיות ג"ס סוגיות ונכנס סוגיות . ושאר כל מי ג"ס ושאר כל מי ונכנס ושאר מי ונכנס ונכנס
בסוגיות פסחים ג"ס בשמים .

מלאכת שלמה
שהוא מעשר מן התמרים על הדבש לפי תמרים . תניא ר"ב אומר לא שר'
אליעזר מתייב בעשרות אלף שר"א אומר שלא יוכל מן התמרים עד שיעשר על
הדבש מילתי' אמרה שהוא מעשר מן התמרים לפי דבש ולפי תמרים ע"כ .
אבל בפ"י הר"ב ז"ל הלשון כך תניא דבש תמרים ר"א מחייב בעשרות אלף ע"כ
מודה היה שזה פסור מן המעשר אבל ה"ו אומר ר"א לא יוכל מן הדבש עד
שיקון התמרים ע"כ וכו' ג"כ בתוספתא פ"ח לתרומות : וחובין סהוגיות .
יש גורסין וחובין סהוגיות לשון סוסי ענינים : ר"א בבבבבא משום משקא .
תניא ר"ב אומר לא שר"א מממא משום משקא על מה נחלקו על שפול לתוכו
משקא שר"א מסמא משום משקא וחכמים אמורים הולכין אחר הרוב . על
דעתיה דר"ב ר"מ ור"ב"ו ור"א שגשתן אמרו דבר אחד ר"מ דו אמר אין
מי פירות בשליון לעולם ראב"ז דתנין בפ' בתרא למכשירין ראב"ז אומר ליר
סבור שפול לתוכו מים כל שהוא אחר הדקין ר"א דהבבב . מ"ס דר"א דלכתוב
ולן משקל מ"ס ע"כ וכו' דלכתוב דלכתוב אמר ור"א ס"ל דלאשר יתה מובעי ל'י
פרס למשקא סרוח ח"ל חכמים משקא סרוח אין הפרות והעשות מונעין מלשחית
מהן והלכך נמי מכשירין ומודה ר"א לחכמים בני ים הגדול שאפי' הם סרוחים
מכשירין דהכתוב קורא לתם מים שאלמר ולמקוה המים קורא ימים . ומודה
ר"א לחכמים בני תרדים ובמי שלקות שאינם מכשירין דהנהו אפי' לבהמה לא חוו
ע"כ . ובפ"י אמר מר בר רב אשי דליון מברכין על דבש תמרים רק שהג"ב
דושה בעלמא הוא דליון לך פרי התינון למשקא אלף זיתים וענינים בלבד לחכמים
יחוש : כמוני בשמים . נראה דלפסחים בבבבבא הפ"א נגסי' לה דקאי אמני
בשמים ומוני דנקס ביו"ד לשון רבים אפסחים הרבה דבע"א . ר"ל מוכרי
הבשמים או רוקחי הבורקחא . אבל בתוי"ט כתוב כמוני פסמים מוסב על
חכמים כו' . אמנם לא משמע מתוך לשון רש"י ז"ל דמוני דהוי לשון רבים
קאי לחכמים כדפי' הוא י"ל אלף דה"פ חכמים שמנו בקר'ה ובדקדוקו מנו
ולא כדרך הרוכלים והפסחים שמונים חכמים שלהם בקול רם להשמיעם לקוים
פסמים מוסיפין ופסחים גורעין אפסחים מוכירין בהכרחם עם בשמים אחרים
שלא הוכירו דעייין כלל כמוני זה . ובירוש' ר' יוחנן בשם ר' שמעון ב"י אם
יאמר לך אדם שמונה משקים הם אמור לו הרי של ומים מין אחד הם ומנו
אדם

ב דבש תמרים : ויין תפוחים .) וחובין
סהוגיות (א) ושאר כל מי פירות של
הרומה (ב) רבי אליעזר מחייב קרן
וחובש (ג) . ורבי יהושע פוטרי (ד) . ורבי
אליעזר ממבוא (ה) משום משקא (ו) . אמר
רבי יהושע לא מנו חכמים שבעה
משקים כמוני פסמים (ז) אלא אמרו

שבעה
ח"ג . ב סוגיות ג"ס סוגיות ונכנס סוגיות . ושאר כל מי ג"ס ושאר כל מי ונכנס ושאר מי ונכנס
בסוגיות פסחים ג"ס בשמים .

מלאכת שלמה
נמי ארישא דליון מספמין כדמשמע בירוש' שהתקתי פ"ה דמק' שביעית סי'
ב' ומה דקסא דר' יהודה אדר' יהודה מההיא דס"פ שני דמכילתין נכתב
סס . וכתוב בשבבות הרשב"א ז"ל סי' כ"ד וז"ל והלכך מבטל נמי למכשיריו
אומר עליו קדוש היום ומלן דבשלו משביו דתנין ור' יהודה מתיר מפני
שמכשיריו אלמא לכ"ע אשבויה משבב ואפי' נת"ק דהא לא אסר אלף מפני
שממשיכו . והא דתנין בפ"ג לתרומות ולא מן המבטל על שאינו מבטל דלמלא
מבטל רע דלשתי לגרישחא תרעו בירוש' בשם ר' יוחנן דההיא ר' יהודה
היא דסבר שהוא משחנה לגרישחא והא דתנין בפ' בתרא ר"מ מתיר מפני
שמכשיריו מוחלפת השיטה היא והכי תנין אין מבבבשין ויון של תרומה דברי ר'
יהודה וחכמים מתירין מפני שמכשיריו ור"א תירין תמן בכהן וכלן בבבבש
כלומר אין מולטין את השיטה דלכ"ע אשבויה משבב ומחגי' דבפ' בתרא בכהן
שכא לבבבש אחר שנתטעו לו הבעלים חי ובההוא אמרי רבנן דליון מבבבש
מפני שממשיכו ממדתו ואפי' משכשיריו חיי מתיר הוואלי ומכשיריו אבל הווא
ד"ס שגיטו שאין חורמין מן המבטל על שאינו מבטל הוא בבבבש ע"כ לפי
שהבעלים מפרישין אותו לפי מדתו שהי' קודם שנתבשל ולפיכך אסור לפי שנתן
לכהן פתוח מן הראוי לפי מדתו של עכשיו וממא כי לגברי ר"א אשבויה משבב
לכ"ע ולדברי ר"י דמחלוק השיטה משכשיריו לכ"פ לרבנן וק"ל כוחייהו עכ"ל
ז"ל : ב דבש תמרים . בין הפריש תמרים וכן מהם דבש בין שהפריש
דבש לתרומה : סהוגיות . הגיה הר"י יוסקף ז"ל סהוגיות בשני וויין .
והו"ו הראשונה קמוה וכן בכל מקום שזכר במשנה . ירוש' הו עניי מיימר
מה פליגי במומם אבל בקרן אף ר' יהושע מודה דהא גול הוא ביד חור מה
פליגי לשעבר הא בתחלה פי' משקין שזנו מן התמרים בעודם ענל אף ר' יהושע
מודה לאסורין בלכילה עד שיתרום והתניא דבש תמרים ר' אליעזר מחייב
במשבבות ור' יהושע פוטרי לא קשיא כלן שזנו מתבטלו דהיינו כשראו פני
הביית כשהן פרי וכן משקין מהם אסורין לתחלה ותייבין בקרן למשקין היוצאין
מן הסבל כסבל כלן כשזנו עד שלא נטבלו מותר ללכול מהן בלי הפרשת תרומה
ומשבבות . ומודה ר"א שאם עשר על התמרים כלן וכבר זנו משקין מהם אפי'
באשמיא מותר ולא אמרי' דהוי ענל דהא לא עשר על הדבש מילתי' אמרה

ב סהוגיות . ענינים שאינם מתבטלים עד ימות הסמוי ורגילים
לעשות מהן חומץ : ושאר כל מי פירות . חוץ מין ושמן : מחייב
קרן וחובש . לר' האוכלן בשוגג דחשיב להו משקא תרומה ממש :
ורבי יהושע פוטרי מחובש . אבל
קרן חייב . ולכתחלה אסורים לזרים :
בטמא משום משקא . טמאים
ומשמאים ומכשירים זרעו' לקבל עומא'
כשאר משקים דחשיב (ויקרא י"א) אשר
יבא עליו מים יטמא וכל משקא אשר
יסחה : כמוני פטמין . כפטם הזה
שמונה לרבות בשמים שלו שלא בדקדוק
וחזור ומוסיף עליהם אבל חכמים

בדקדוק
ח"ג . ב סוגיות ג"ס סוגיות ונכנס סוגיות . ושאר כל מי ג"ס ושאר כל מי ונכנס ושאר מי ונכנס
בסוגיות פסחים ג"ס בשמים .

מלאכת שלמה
נמי ארישא דליון מספמין כדמשמע בירוש' שהתקתי פ"ה דמק' שביעית סי'
ב' ומה דקסא דר' יהודה אדר' יהודה מההיא דס"פ שני דמכילתין נכתב
סס . וכתוב בשבבות הרשב"א ז"ל סי' כ"ד וז"ל והלכך מבטל נמי למכשיריו
אומר עליו קדוש היום ומלן דבשלו משביו דתנין ור' יהודה מתיר מפני
שמכשיריו אלמא לכ"ע אשבויה משבב ואפי' נת"ק דהא לא אסר אלף מפני
שממשיכו . והא דתנין בפ"ג לתרומות ולא מן המבטל על שאינו מבטל דלמלא
מבטל רע דלשתי לגרישחא תרעו בירוש' בשם ר' יוחנן דההיא ר' יהודה
היא דסבר שהוא משחנה לגרישחא והא דתנין בפ' בתרא ר"מ מתיר מפני
שמכשיריו מוחלפת השיטה היא והכי תנין אין מבבבשין ויון של תרומה דברי ר'
יהודה וחכמים מתירין מפני שמכשיריו ור"א תירין תמן בכהן וכלן בבבבש
כלומר אין מולטין את השיטה דלכ"ע אשבויה משבב ומחגי' דבפ' בתרא בכהן
שכא לבבבש אחר שנתטעו לו הבעלים חי ובההוא אמרי רבנן דליון מבבבש
מפני שממשיכו ממדתו ואפי' משכשיריו חיי מתיר הוואלי ומכשיריו אבל הווא
ד"ס שגיטו שאין חורמין מן המבטל על שאינו מבטל הוא בבבבש ע"כ לפי
שהבעלים מפרישין אותו לפי מדתו שהי' קודם שנתבשל ולפיכך אסור לפי שנתן
לכהן פתוח מן הראוי לפי מדתו של עכשיו וממא כי לגברי ר"א אשבויה משבב
לכ"ע ולדברי ר"י דמחלוק השיטה משכשיריו לכ"פ לרבנן וק"ל כוחייהו עכ"ל
ז"ל : ב דבש תמרים . בין הפריש תמרים וכן מהם דבש בין שהפריש
דבש לתרומה : סהוגיות . הגיה הר"י יוסקף ז"ל סהוגיות בשני וויין .
והו"ו הראשונה קמוה וכן בכל מקום שזכר במשנה . ירוש' הו עניי מיימר
מה פליגי במומם אבל בקרן אף ר' יהושע מודה דהא גול הוא ביד חור מה
פליגי לשעבר הא בתחלה פי' משקין שזנו מן התמרים בעודם ענל אף ר' יהושע
מודה לאסורין בלכילה עד שיתרום והתניא דבש תמרים ר' אליעזר מחייב
במשבבות ור' יהושע פוטרי לא קשיא כלן שזנו מתבטלו דהיינו כשראו פני
הביית כשהן פרי וכן משקין מהם אסורין לתחלה ותייבין בקרן למשקין היוצאין
מן הסבל כסבל כלן כשזנו עד שלא נטבלו מותר ללכול מהן בלי הפרשת תרומה
ומשבבות . ומודה ר"א שאם עשר על התמרים כלן וכבר זנו משקין מהם אפי'
באשמיא מותר ולא אמרי' דהוי ענל דהא לא עשר על הדבש מילתי' אמרה

תוס' אנשי שם

התוי"ט עם ומס' לא מני
לשתי והבבב בלכיה כהן
דבורס מן המתקיים דהא
ר"י אית ליה סהס לעולם
תורס מן היסה . (ט"ז) :
בבבבב ושאר כל הפירות
סו' ומה שפרטו אלו כג' מייס
לפי שגילין לעשות מהן משק'
יותר משאר פירות . (הר"א ט"ז) :
בבבבב ור"י פוטרי כהליון
משק' דבהא קמפלגי דלכ"ע
אזי לא קרא לא הוה אמרי'
דמשקין כמותן בכל מילי
אלף דבבבבב מרבי' משקין
מיתורא דתניא ותרומתו לפי'
מכשירים כשקס דבבבבב
קראים תרומה דתנין
תרומת ידך ואמרי' דהו'
בבבבב . ומ"מ לענין להתחייב

תוס' אנשי שם

התוי"ט עם ומס' לא מני
לשתי והבבב בלכיה כהן
דבורס מן המתקיים דהא
ר"י אית ליה סהס לעולם
תורס מן היסה . (ט"ז) :
בבבבב ושאר כל הפירות
סו' ומה שפרטו אלו כג' מייס
לפי שגילין לעשות מהן משק'
יותר משאר פירות . (הר"א ט"ז) :
בבבבב ור"י פוטרי כהליון
משק' דבהא קמפלגי דלכ"ע
אזי לא קרא לא הוה אמרי'
דמשקין כמותן בכל מילי
אלף דבבבבב מרבי' משקין
מיתורא דתניא ותרומתו לפי'
מכשירים כשקס דבבבבב
קראים תרומה דתנין
תרומת ידך ואמרי' דהו'
בבבבב . ומ"מ לענין להתחייב

תוס' אנשי שם

התוי"ט עם ומס' לא מני
לשתי והבבב בלכיה כהן
דבורס מן המתקיים דהא
ר"י אית ליה סהס לעולם
תורס מן היסה . (ט"ז) :
בבבבב ושאר כל הפירות
סו' ומה שפרטו אלו כג' מייס
לפי שגילין לעשות מהן משק'
יותר משאר פירות . (הר"א ט"ז) :
בבבבב ור"י פוטרי כהליון
משק' דבהא קמפלגי דלכ"ע
אזי לא קרא לא הוה אמרי'
דמשקין כמותן בכל מילי
אלף דבבבבב מרבי' משקין
מיתורא דתניא ותרומתו לפי'
מכשירים כשקס דבבבבב
קראים תרומה דתנין
תרומת ידך ואמרי' דהו'
בבבבב . ומ"מ לענין להתחייב

תוס' אנשי שם

התוי"ט עם ומס' לא מני
לשתי והבבב בלכיה כהן
דבורס מן המתקיים דהא
ר"י אית ליה סהס לעולם
תורס מן היסה . (ט"ז) :
בבבבב ושאר כל הפירות
סו' ומה שפרטו אלו כג' מייס
לפי שגילין לעשות מהן משק'
יותר משאר פירות . (הר"א ט"ז) :
בבבבב ור"י פוטרי כהליון
משק' דבהא קמפלגי דלכ"ע
אזי לא קרא לא הוה אמרי'
דמשקין כמותן בכל מילי
אלף דבבבבב מרבי' משקין
מיתורא דתניא ותרומתו לפי'
מכשירים כשקס דבבבבב
קראים תרומה דתנין
תרומת ידך ואמרי' דהו'
בבבבב . ומ"מ לענין להתחייב

ח המערה... שם המ"ט : דבריה וביצתו... מ"ט מ"י : אחד משנתו... מ"י שם מ"ט : מ"ט

תוספות חדשים
אלה שנה פירש בן מנחם
הנה נכונה כמו שכתב טיב
כ"ט מ"ה ואינו מוכרח
דכ"ט מ"י תנא ג"כ ששפס
והנה ט"ט פירושו ששפס
ואם בן ה"ה הכל :

חדושי מבריי"ח
משנת ה'ת"ט ד"ה [גות]
לתוכה חולין אף
כי שריק כו' ושאין כוונתו
לבטל לכתחלה כו' עכ"ל.
נראה שחזר תיבת פותר
רצ"ל ושאין כוונתו לבטל
כדבר לכתחלה :
שם ה'ת"ט ד"ה אחד
משנתו לשמינית
הוא הקרוב וירבין
להפליג במדה זו מפני
קטנותו כו' עכ"ל. כאן
דאי אין להפליג דהא
פחות מהו אין צריך ליתן
לכהן

תוספות רע"ק
ועל אח"י בתרומה דרבין
דוקא ג"ש דמסיק דשרברי
הרמב"ם ז"ל נראה דפירש
בתרומה דאורייתא וכן
נראה דעת מקצת סבורתי
ז"ל ודעתו ששהו בין
כיצא ככונן נגדו
תרומה שכתובה וספחת
שמן שבכר שאין דרכן של
ב"א ללקח ולשפח מבטלין
לכתחלה עכ"ל. ועיין
בהש"ב א"ש בספירת הבית
ב"ה ד' שער ד' בדין
הבשר כלים דף קכ"ה
בכר דדוקא בתרומה
הקילו בת אכל לא בשאר
איורין גבורין כגבלה
ע"ש :

תוס' אנשי שם
נקראו משתוב"ס הרמב"ם
וה"ל לא הכריע כלום ולפי'
ק"ו על ה"ב מנ"ל לנסוק
כיוצא. (כ"ג) [ה'ת"ט]
ד"ה גותן כו' מהני שני
כני טו' א"ה. ג"ע דברי
ה"ב שובנו ג"ה סוף
ש"י דלון לנמוך שמואל
לנצל לכתחלה גם כיום מהך
דמיה דמשה דלעיל דהנה
לא איירי ברובה לתת לתוס'
חולין ע"ש. ולמה לא למד
בן מהך דכ"ט שחמשנטיש.
וכן אמר רב ה"ה והרמב"ם
כ"כ מ"ה דמשנטיש מיירי
כדי ישראל כחלת הפרשת
התרומה דלעיל תל שם
התרומה על השאר אחר
הפסח ג' טיפין. וכן
בהרש"ה ח"ט של תרומה גם
על המיניו ומעשר אשכול
בהרש"ה ח"ט של תרומה
על המיניו והרמב"ם במעשר
מ ע ש ר ו ת ו י . מקולקטין
והחולין לא תיזה. אבל
במחנה על כן אסור לתת
לתוס' חולין עד שיקנה הטרם
ע"ש. אבל הרמב"ם מ"ה
משנטיש בתרומה ביד כהן
כר"ט : ומ"ש : ד"ה

דרכיב"ב כ' בהרמב"ם ע"י. כל זה הדבור מתוס' הפנים הוא ולא חש לקמחיה כי התי"ט הקדוש בדבור דלעיל וכו' מה שחזר הר"ב. (כ"ד) ד"ה וירליבנה לכהן כו' ומשמעו פסק כו'. משם ראוי להרמב"ם דוקא כן ויניכנה שרי כ' כדוריה תמ"ע שהיה בה טו' מניכה לכהן. ואע"י דבתרומה אין הדין כן. שאם תרומה דרודע הוא אלא מי י"ט גזקן ויכול ליתן לשם ולפיקר עליו לאלת ועליו חובה ואם לא יאז מפריש אותה בעל הדגן ומיחה גזקן כמ"ש הרמב"ם שם אבל התמ"ט היא אלא הו"ט ואין הכהן יכול לרע בנית ארזה לוי יש ממש' ובאיוז ביה אין לו וכו' בשמ"ט של דמאי שמיני ביד כל הלוקחים מן השוק ואע"י ה"ה

ח [גותן לתוכה חולין. אף כי עדיין יש טפות של תרומה אין לחוש האויל ואין מתכוין לבטל. מהני שני בני משמע דדבר שאינו נחשב בעיני המבטל ושאין כוונתו לבטל. לכתחלה [מותר ואף] (אף) בתוספתא התיך עד כאן לשון הפירוש שהזכרתי:] הרבינה. פירש הר"ב הטה. תרגום הטיי נא כדך (נראשית נד) ארכיני כען. ומיירי שעדיין לא נתן בתוכה חולין אלא דרוה אמינא שכן חולין מפני שהיה דעתו מהן הרמב"ם. [ועיין מ"ש במשנה ח פרק ה דכ"ב:] הרבינה. כתב הרמב"ם ואם הניח הכד ולא נתן בו חולין אחר שפירש אותו והפסח על לזו וכתמלס וכתכנס בו שום שארית הכי יז תרומה. ולא נאמר כיון שפירש ממנו כל מה שיש בו טפה אחר טפה שלש טפין. כל מה שנמלא בו ח"כ חולין. לפי הסקו דעתו ממנו עכ"ל. ומה פניו פ"י הר"ב על גזקן כי דכ"ב לקוחים מדכ"ב הרמב"ם: ובבבא תהא בתרומת מעשר. כתב הרמב"ם וזכר בכאן זה הדין לפי שקדם לו הדבר בשיעורין הקטנים מן התרומה שאין ראוי לחוש בהן מפני מיעוטן כמו הגרגרים שנשארו באורז ובחלומים שנשארה בכד וג"כ זכר שיעור תרומת מעשר [של דמאי] שאין אדם חייב לטרוח ולהוליכה לכהן מפני מיעוטה: וירליבנה לכהן. כלומר שאינו רשאי להניחה במקום הפקר אבל לא שמחוייב הוא להביאה אל הכהן. דהא פסק הרמב"ם מההיא דסוף פרק הרצוע דחולין [ד' קלד:] דלון ישראל חייבים להטפל ולהביאה מן הגורן לעיר וכו'. בפרק י"ב סימן י"ו ומשמעו פסק בפרק ג' סימן ט"ז: [אחד משמנה לשמינית] :

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח.צ. ח גותן לתוכה חולין ג"כ גותן לחין החולין וכו' בשמ"ט. וביצה טיפוסי וביצתו. וכמה תהא ג"כ כמה יתא.

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

מאסף את השמן בטפה שלו כלומר מקצתו באלכשוריו : המערה. יין או שמן של תרומה מנד לכד. ואחר שיערה כל מה שכתוב וטפו ממנו שלש טפין. טפה אחר טפה. כדרך הכלים לאחר שעירו כל מה שכתוב : גותן לתוכה חולין. וא"ל לקחה יפה קודם שיתן החולין לתוכה : הרבינה. הטה אותה על גדה לחצית שהיה בה תרומה אחר שיערה כל מה שכתוב (*) ומיזה היין או השמן שהיה בה וגראה כעס בתוכה הרי זו תרומה ולא אמרינן חולין הן האויל ועירה כל מה שכתוב וטפו ממנו שלש טפין : בתרומת מעשר של דמאי. שהמעשר שלו. ועותן תרומת מעשר לכהן. ואם יש בידו א' משמנה ששמינית הלוג לריך להוליכה לכהן. אבל פחות לא. והני מיני בטמא. אבל בטמא אשילו כל שהוא לריך לחזר בדמאי. אבל בודאי בין טמא בין רב בין לחוש בהן מפני מיעוטן כמו הגרגרים שנשארו באורז ובחלומים שנשארה בכד וג"כ זכר שיעור תרומת מעשר [של דמאי] שאין אדם חייב לטרוח ולהוליכה לכהן מפני מיעוטה: וירליבנה לכהן. כלומר שאינו רשאי להניחה במקום הפקר אבל לא שמחוייב הוא להביאה אל הכהן. דהא פסק הרמב"ם מההיא דסוף פרק הרצוע דחולין [ד' קלד:] דלון ישראל חייבים להטפל ולהביאה מן הגורן לעיר וכו'. בפרק י"ב סימן י"ו ומשמעו פסק בפרק ג' סימן ט"ז: [אחד משמנה לשמינית] :

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח.צ. ח גותן לתוכה חולין ג"כ גותן לחין החולין וכו' בשמ"ט. וביצה טיפוסי וביצתו. וכמה תהא ג"כ כמה יתא.

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

ח המערה (ב) מכר לכד ונוסף שלש טפין (ב). גותן לתוכה חולין (ב). הרבינה (ה) ומיצה (ט) הרי זו תרומה. וכמה תהא בתרומת מעשר של דמאי (ט) וירליבנה לכהן (ט). אחד משמנה לשמינית (ט) : כרשיני

בת ישראל, שם הישג: מתיר כאן ובאן, שם:

תוספות חדשים
מ"א [במשנה] בת ישרא
כו' נרשמה. נראה
דדוקא בבבלי הוא דברי
מבט דבר לאחד נר למא
אבל להביל מדי התקנה
צבית לביטא הכונה דכין
דנייבי כה חישין שמה
יבוא לחול עמה וכהנה
לדמתי' הדיכס לא תאכל
במקום שמה ימנן לה כוס
וכו' והכשר דהייט דקמ"ל
כמ"ס והיא למדה ולא קמי
והלכה (ע"ג):

[הגוי' ט"ד] ר"ש מקמי כו'
במקום כ"י יתא
עכ"ל. וק' דבבב' ד' כ"ד
ע"א איתא כוניה כ"ג
ופסק ר"ל כ"י וקסנה רבא
ימח הלכה כ"ג כ"י וק'
כ"י ימוקן עמו ע"ס.
(ממארכ"ה ז"ל):

תוספות רע"ק
דף ל"ו ע"א כתבו וז"ל
ובמסכת השמיטה אמרין
מדליקין בביתו כנסיות
ובבתי מדרשות בשמן של
תרומה שנמסא ברשות
בהן דע"ל. הרי דע"ל
דברשות בהן קאי גם
ארישא ועיין במ"ל פ"ב
ה"ל תרומות:
חדושי מהרה"ח

דלמא אמרה המשנה אחר
שמיטה לשמיטת חול'ל
בכצור קורמב ותרין
הרב דאו ה"א להפליג
ואפ"י פחות צ"ד ליתלכח
כמו שם שהם להפליג
ואפילו פחות. לכן כהנה
המשנה במ"י אחר
שמיטה לשמיטת דוקא
אבל בפחות לא:
משנה י [הוי"ט ד] ר"ש
כתב חכמי הר"ב
הלכה כר"ב כ"י וכפי'
שזכרתי כתב וז"ל וז"ל
דהלכה כר"ש אף כי ר'
יוסי פליג עליה דרא ר'
יוסי יתיר לגבי בבית
המשתה דר' יהודה סבר
כדמיה אבל ר"מ בשקס
ר"י ליתיה כו' עכ"ל. ולא
הבנינו כלל זאת הברא
כי לדעתנו פשוט אי משום
הא הלכה כר' וישי דרא
שם בערוהין דף ס"ו ע"ב
ר"מ ור"ש שאתרו בתרין
הלכה כדברי מי נמצא
שקלים הם ובר' יוסי
הלכה כגמ' כל אחד ואחד
בפני נמצא נמצא לא יתיר
פוט שנאמר כסדר שהלכה
כו' וישי בבית האבל כנגד
ר"י שבתור מה האמר
הוא ר"מ סובר ג"כ כר'
יהודה שאמר ו"א כנגד
ר"ש ר"ש וחס שניהם
שקלים ור' יוסי כנגד ר'
יהודה הלכה כמותו וכן
בבית המשתה הלכה כר'
יוסי שאתרו נגד ר' יהודה
מה האמר הוא ר"ש סובר
כו' יהודה הוא ר"מ
סובר כר' וישי ור"ש
שקלים והר"מ לאה
שהלכה כר' יוסי נגד ר'
יהודה כ"ל פשוט רק
משום שכתב חכמי משנה

[ר"ש מתיר. כתב הר"ב והלכה כר"ש. וכן כתב הרמב"ם בפירושו.
וכן במצותו פ"א מ"א תרומות וכתב שם הרמב"ם ז"ל כי א"כ
למורא דפסקו כר"ש דמתיר כאן ובאן. ואף דלכא מ"ן דפסק כרבי
יוסי. הוא יחידה. ועוד בדברבנן נקטינן לקולא עכ"ל. ובפי' שהוכרתי
כתב וז"ל. וגרסה לי להלכה כר"ש אף כי
ר' יוסי פליג עליה דהא ר' יוסי יחיד
לגבי צבית המשתה. דרבי יהודה סבר
כדמיה. אבל ר"מ במקום ר' יהודה ליתא.
עכ"ל. דר"מ ור' יהודה הלכה כר"י כפי'
מי שהולאוהו במס' עירובין דף מו:]

סליק מסכת תרומות
רבי מאיר אומר כאן ובאן (ג). רבי שמעון מתיר כאן ובאן (ד):
סליק מסכת תרומות

הלופי גרסאות. למורה גימט' למורה לבא. אביה גמ' ג' ויגמט' ואביה. ר' יוסי גימט' ר' יוסי.
ר' שמעון גימט' ר' שמעון.

פליגא אמתני' ע"כ: ברשות בהן. פי' ענינו בלאמר ונמננו שריפה לנו
זה. הרמב"ם ז"ל. וה"ר שלמה סירילי' ז"ל נראה דלרובנה אחרי רבי' וז"ל
אביה מדליק ברשותה בדיעה שלה וברצונה ואפי' שנהנה אביה בנר דנר לאחד נר
למאה ע"כ. ובידוע' מפי' ר' יוחנן דברשות בהן לא קאי רק לחולין דלמיק מיניה
הא קמיתא אפי' שלא ברשות בהן וכו' שם ברמב"ם. וגרסה דעממה היו דכיון
דתלמא קמיתא נמננה דרבי' יוחא לי' לאינני לקוימי מלוא בין גנופי' בין
בגמנוניה. וכתב הר"ש סירילי' ז"ל ועל גבי החולין ברשות בהן וכגון דאין
בסם סכנה ע"כ ובידוע' פליגי למורא לי' האו שמן שריפה או דוקא עגול
לו לישראל בירושה מבית אבי אמו בהן או אפילו הוא ממנו של ישראל נמננה
ולא מסרו לכהן: והיא למורה. ס"א והיא למדה לגוף אכל אביה ומניחה

סליק פירקא וסליקא לה מסכת תרומות ובעיה בעל גבורות יוצר המאורות עזרה בעת צרות נחזיל מסכת מעשרות

י כ י

נ"ט) כשהבן שם והתעלה. ואחולין לחוד קאי אבל קמיתא
אפי' שלא ברשות בהן: (ס) רגילה: (סא) של ישראל שכהנים
אוכלים שם: (סב) לת"כ במשתה שלובשין בנקיות לא חיישי' שיטלטלו
הגר למקום שאין שם כהן מיראחם שיתלכלכו. מה שאין כן צבית

משנה
ברשות בהן. פי' הכ"ב כשיש שם כהן וכ"כ הר"ש והרמב"ם מפנה ברשות בהן
כפסטיה שריפה לנו הבהן. ובמקום בחילוק צבית המשתה ובית האכל איש מפרס
המטם שמה יעלעלו למקום שאין שם כהן. אלא שמה יעלעלו לדבר אחר שלא
להדלק ע"כ וכ"ל שדבר אחר איש ברשות שלה הכהן אלא להדלקה. ומימי
ברשות בהן. פי' הכ"ב כשיש שם כהן וכ"כ הר"ש והרמב"ם מפנה ברשות בהן
כפסטיה שריפה לנו הבהן. ובמקום בחילוק צבית המשתה ובית האכל איש מפרס
המטם שמה יעלעלו למקום שאין שם כהן. אלא שמה יעלעלו לדבר אחר שלא
להדלק ע"כ וכ"ל שדבר אחר איש ברשות שלה הכהן אלא להדלקה. ומימי

משנה ב כל מי פירות חוץ מיהוים וענבים לא נקרא משקה לשום דבר
ולחכי כעבר ועשה מתמי תרומה דבש או מתפוחי תרומה יין.
או מסתונות תרומה חומץ. וכן שאר מי פירות: אין רק כויהה בעלמא.
והשתון תרומה פסור חמוש. וגם אמק"ס. וגם אין כפשידים רק ז' משקין
יד דם שיהט:

משנה ג תרומה או מעשר שני אם תמירם אסור לשרם מהם דבש. ואם הם
תפוחים אסור לשרם יינן. וכשתן תפוחיות ג"כ אסור להשתן.
דמשלך השאר ובפסור התרומה. דרק יתים וענבים מתיר להשתן ולהשליך
השאר. וכן אין חייבין מליקת בערה וכ"כ רק בשחה משקה היוצא מיהוים
וענבים. ולא על מי שאר פירות. וכן אין מקריבין ע"ג מנחה רק משקה היוצא
מיהוים וענבים:

משנה ד שקצי פירות תרומה כגון שריבוס תלתן (פ"י מ"ו) כיון שקבלן הבהן
בתורת תרומה וצמר. אסור לשרם מרחיז עכ"ל להספק:

משנה ה גיעני פירות תרומה. אם נכנס הבהן אסורים לור. ואם השליכן
סותרים. וכן עצמות ק"ק. אם נכנס הבהן אסורות לור. ובהשליכן
מתרות. מרסן הנם מתייש או שאר תבואת תרומה מתרות לור. אבל סובין
הרק שלה. רק בתבואה ישנה מתרות. אבל של תבואה חרשה אסורות. וכן
כל שמשלך בפירות חולין לאיבוד כפסולת. יותר להשליך גם בתרומה. ורשאי

ברשות בהן. הייט כשיש שם כהן דנר לאחד נר למאה: מדליק ברשותה.
כשהיא שם: מדליקין בבית המשתה. מתוך שעומד' בבגד' נקיים
רגילין לטלטל נרו' של שמן ממקומן שמה יענפו את בגדיהם. הלכך נ"ט
למיחש שמה יעלעלו הגר ממקום שהכהן שם למקום שאין שם כהן: אבי
צבית האכל שלובשין בגדים נקיים
חיישין: בבית האבל אבל לא בבית
המשתה. צבית האכל מתוך שלכן נשבר
ונכנע לא חיישין שמה זילאו הגר למקום
שאינ שם כהן אבל צבית המשתה שהן
שמיים ומתוך שמחתן רגילים להעסק
ולטלטל הגרות ממקום למקום חיישין:
אוסר כאן ובאן. דתופס סברת שניאן
לחומר: ור"ש מתיר כאן ובאן. דתופס
סברת שניסם לקולא. והלכה כר"ש:

הלופי גרסאות. למורה גימט' למורה לבא. אביה גמ' ג' ויגמט' ואביה. ר' יוסי גימט' ר' יוסי.
ר' שמעון גימט' ר' שמעון.

פליגא אמתני' ע"כ: ברשות בהן. פי' ענינו בלאמר ונמננו שריפה לנו
זה. הרמב"ם ז"ל. וה"ר שלמה סירילי' ז"ל נראה דלרובנה אחרי רבי' וז"ל
אביה מדליק ברשותה בדיעה שלה וברצונה ואפי' שנהנה אביה בנר דנר לאחד נר
למאה ע"כ. ובידוע' מפי' ר' יוחנן דברשות בהן לא קאי רק לחולין דלמיק מיניה
הא קמיתא אפי' שלא ברשות בהן וכו' שם ברמב"ם. וגרסה דעממה היו דכיון
דתלמא קמיתא נמננה דרבי' יוחא לי' לאינני לקוימי מלוא בין גנופי' בין
בגמנוניה. וכתב הר"ש סירילי' ז"ל ועל גבי החולין ברשות בהן וכגון דאין
בסם סכנה ע"כ ובידוע' פליגי למורא לי' האו שמן שריפה או דוקא עגול
לו לישראל בירושה מבית אבי אמו בהן או אפילו הוא ממנו של ישראל נמננה
ולא מסרו לכהן: והיא למורה. ס"א והיא למדה לגוף אכל אביה ומניחה

סליק פירקא וסליקא לה מסכת תרומות ובעיה בעל גבורות יוצר המאורות עזרה בעת צרות נחזיל מסכת מעשרות

י כ י

נ"ט) כשהבן שם והתעלה. ואחולין לחוד קאי אבל קמיתא
אפי' שלא ברשות בהן: (ס) רגילה: (סא) של ישראל שכהנים
אוכלים שם: (סב) לת"כ במשתה שלובשין בנקיות לא חיישי' שיטלטלו
הגר למקום שאין שם כהן מיראחם שיתלכלכו. מה שאין כן צבית

משנה
ברשות בהן. פי' הכ"ב כשיש שם כהן וכ"כ הר"ש והרמב"ם מפנה ברשות בהן
כפסטיה שריפה לנו הבהן. ובמקום בחילוק צבית המשתה ובית האכל איש מפרס
המטם שמה יעלעלו למקום שאין שם כהן. אלא שמה יעלעלו לדבר אחר שלא
להדלק ע"כ וכ"ל שדבר אחר איש ברשות שלה הכהן אלא להדלקה. ומימי
ברשות בהן. פי' הכ"ב כשיש שם כהן וכ"כ הר"ש והרמב"ם מפנה ברשות בהן
כפסטיה שריפה לנו הבהן. ובמקום בחילוק צבית המשתה ובית האכל איש מפרס
המטם שמה יעלעלו למקום שאין שם כהן. אלא שמה יעלעלו לדבר אחר שלא
להדלק ע"כ וכ"ל שדבר אחר איש ברשות שלה הכהן אלא להדלקה. ומימי

משנה ב כל מי פירות חוץ מיהוים וענבים לא נקרא משקה לשום דבר
ולחכי כעבר ועשה מתמי תרומה דבש או מתפוחי תרומה יין.
או מסתונות תרומה חומץ. וכן שאר מי פירות: אין רק כויהה בעלמא.
והשתון תרומה פסור חמוש. וגם אמק"ס. וגם אין כפשידים רק ז' משקין
יד דם שיהט:

משנה ג תרומה או מעשר שני אם תמירם אסור לשרם מהם דבש. ואם הם
תפוחים אסור לשרם יינן. וכשתן תפוחיות ג"כ אסור להשתן.
דמשלך השאר ובפסור התרומה. דרק יתים וענבים מתיר להשתן ולהשליך
השאר. וכן אין חייבין מליקת בערה וכ"כ רק בשחה משקה היוצא מיהוים
וענבים. ולא על מי שאר פירות. וכן אין מקריבין ע"ג מנחה רק משקה היוצא
מיהוים וענבים:

משנה ד שקצי פירות תרומה כגון שריבוס תלתן (פ"י מ"ו) כיון שקבלן הבהן
בתורת תרומה וצמר. אסור לשרם מרחיז עכ"ל להספק:

משנה ה גיעני פירות תרומה. אם נכנס הבהן אסורים לור. ואם השליכן
סותרים. וכן עצמות ק"ק. אם נכנס הבהן אסורות לור. ובהשליכן
מתרות. מרסן הנם מתייש או שאר תבואת תרומה מתרות לור. אבל סובין
הרק שלה. רק בתבואה ישנה מתרות. אבל של תבואה חרשה אסורות. וכן
כל שמשלך בפירות חולין לאיבוד כפסולת. יותר להשליך גם בתרומה. ורשאי